

Karelia-ammattikorkeakoulu
Tradenomi (AMK)

ESEF-raportointi ja sen vaikutus raportointikäytäntöihin

Antti Kukkonen

Opinnäytetyö, joulukuu 2023

www.karelia.fi

OPINNÄYTETYÖ
Joulukuu 2023
Liiketalouden koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä
Antti Kukkonen

Nimeke
ESEF-raportointi ja sen vaikutus raportointikäytäntöihin

Tiivistelmä

Vuoden 2021 tilinpäätöksistä lähtien Euroopan alueella toimivien julkisten osakeyhtiöiden on täytynyt laatia tilinpäätöksensä sähköisessä muodossa eli ESEF-tilinpäätöksenä. ESEF-raportissa lisätään tilinpäätöksessä olevien tietojen taakse sähköiset tunnistheet, jotta tilinpäätökset olisivat koneellisesti luettavissa. Yhtenäisen sähköisen raportointimuodon toivottiin helpottavan tilinpäätösten analysointia ja vertailua keskenään. Tässä opinnäytetyössä tutkittiin sitä, miten ESEF-raportoinnin käyttöönotto on vaikuttanut yhtiöiden tilinpäätöksiin ja raportointikäytäntöihin.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimuksessa aineistoa hankittiin valmiiksi tuotetuista dokumenteista eli julkisten osakeyhtiöiden tilinpäätösjulkaisuista. Julkaisuja verrattiin kolmelta eri vuodelta, eri ESEF-raportoinnin käyttöönottovaiheen mukaan ja analysoitiin, minkälaisia eroja löydettiin vuosien välillä.

Työn tulosten mukaan ESEF-raportoinnin käyttöönoton myötä aikaisemmat raportointikäytännöt ovat pysyneet muuten samana, mutta ESEF-raportin valmistelu ja toteuttaminen on tullut uudeksi työvaiheeksi tilinpäätöksen julkaisuun. ESEF-raportoinnin ei todettu vaikuttaneen olennaisesti yrityksen tilinpäätöksen tietoihin, vaan tilinpäätökset olivat pitkälti samansisältöisiä tarkastelujakson aikana. Raportoinnin käyttöönoton myötä tilinpäätöksistä julkaistaan entisten versioiden lisäksi ESEF-versio.

Kieli
suomi

Sivuja 43

Asiasanat
ESEF, taloushallinto, sähköinen tilinpäätös, talouden raportointi

THESIS
December 2023
Degree Programme in Business Economics

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
+ 358 13 260 600 (switchboard)

Author
Antti Kukkonen

Title
ESEF-Reporting and Its Effect on Reporting Standards

Abstract

Since 2021 European listed companies have been required to publish an ESEF-format-
ted (European Single Electronic Format) financial report. In ESEF-reporting, electronic
tags are inserted into the financial report, to identify different objects like revenue, that
could be mechanically read. This new unified format was hoped to make analysing and
comparing different companies' financial reports easier. The purpose of this thesis is to
find out how implementing the ESEF-reporting has changed financial reporting.

The chosen research method for this thesis was qualitative research. The research data
has been acquired mainly from online publications, in this case listed companies' finan-
cial reports. The financial reports were analysed and compared between three years of
different implementing stages of ESEF-reporting.

According to the results of this study previous reporting practices stayed similar, and the
preparation and execution of ESEF-reporting was just a new added stage to the financial
report. Implementing the ESEF-reporting also didn't seem to have much effect on the fi-
nancial report. Reports followed the same pattern indifferent to ESEF-implementation.
After the implementation, during financial reporting companies published one new file
that was the ESEF-report.

Language
Finnish

Pages 43

Keywords
ESEF, financial administration, electronic financial statement, financial reporting

Sisältö

1	Johdanto	6
1.1	Opinnäytetyön tausta	6
1.2	Opinnäytetyön tavoite	7
1.3	Aikaisemmat tutkimukset	7
1.4	Opinnäytetyön rakenne.....	9
2	Kansainväliset raportointistandardit	10
2.1	Tiedonantovelvollisuus	11
2.2	ESEF-raportoinnin alaiset osiot	12
2.2.1	Päälaskelmat	12
2.2.2	Liitetiedot	13
3	ESEF-raportointi	14
3.1	ESEF-raportoinnin tekninen toteutus	15
3.1.1	XBRL	15
3.1.2	XBRL muualla taloushallinnossa	16
3.1.3	iXBRL	16
3.1.4	XML	17
3.2	ESEF-raportoinnin käyttöönotto	18
3.3	Taksonomiat	19
3.4	ESEF-raportoinnin varmennus.....	20
3.5	ESEF-raportoinnin hyödyntäminen sijoittajana	20
4	Tilinpäätösten analysointi.....	24
4.1	Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset	24
4.2	Tutkimusmenetelmät	25
4.3	Tutkimuksen toteutus.....	26
5	Tutkimuksen tulokset	26
5.1	Ponsse Oyj	26
5.1.1	Tilinpäätöksien julkaisut.....	27
5.1.2	Tilinpäätöksien tiedot	28
5.2	Terveystalo Oyj.....	29
5.2.1	Tilinpäätöksien julkaisut.....	29
5.2.2	Tilinpäätöksien tiedot	30
5.3	Finnair Oyj	31
5.3.1	Tilinpäätöksien julkaisut.....	31
5.3.2	Tilinpäätöksien tiedot	32
5.4	Stora Enso Oyj.....	33
5.4.1	Tilinpäätöksien julkaisut.....	33
5.4.2	Tilinpäätöksien tiedot	35
5.5	Analysoinnin yhteenveto	36
6	Pohdinta.....	38
6.1	Tutkimuksen onnistumisen ja oman työskentelyn arviointi	38
6.2	Tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden arviointi.....	39
6.3	Jatkotutkimusaiheet	40
	Lähteet.....	41

Lyhenneluettelo

ApS	Anpartsselskab – Osakeyhtiö tanskaksi
ESEF	European Single Electronic Format
ESMA	European Securities and Markets Authority
HTML	HyperText Markup Language
IAS	International Accounting Standard
IASB	International Accounting Standard Board
IFRIC	International Financial Reporting Interpretations Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards
ISAE	International Standard on Assurance Engagements
IXBRL	Inline eXtensible Business Reporting Language
LEI	Legal Entity Identifier
Oy	Osakeyhtiö
Oyj	Julkinen osakeyhtiö
PDF	Portable Document Format
SEC	U.S. Securities and Exchange Commission
SGML	Standard Generalized Markup Language
SIC	Standard Interpretations Committee
XBRL	eXtensible Business Reporting Language
XHTML	Extensible HyperText Markup Language
XML	eXtensible Markup Language

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön tausta

Opinnäytetyön aiheena on European Single Electronic Format (ESEF) muotoinen raportointi ja sen vaikutus tilinpäätöksen raportointikäytäntöihin. ESEF-raportointi tuli pakolliseksi vuoden 2021 tilinpäätöksistä lähtien kaikille Euroopan alueella toimiville listayhtiöille, jotka ovat julkisesti laskeneet liikkeelle joko osakkeita tai joukkovelkakirjalainoja. Liikkeellelaskijoiden tulee raportoida tilinpäätöksensä vaaditussa yhtenäisessä sähköisessä muodossa. (Finanssivalvonta 2023.)

Yhtenäisten sähköisten raporttien vaatimus pohjautuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin listayhtiöiden avoimuusvaatimuksista (2004/109/EY) vuonna 2013 tehtyihin, muutosdirektiivin (2013/50/EU) mukaisiin, muutoksiin. Muutoksien pohjalta Euroopan listayhtiöille annettiin vaatimus laatia tilinpäätökset yhtenäisessä muodossa. Tämän vaatimuksen pohjalta Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiselle, eli ESMA:lle, annettiin tehtäväksi rakentaa standardi, joka määrittäisi sähköisen raportoinnin muodon. ESMA:n ehdotuksen pohjalta Euroopan komissio julkaisi EU:ssa hyväksytyin asetuksen, joka tuli voimaan keuhakuussa 2019 ja on listayhtiöitä sitova. (Finanssivalvonta 2023.)

ESEF-tilinpäätöstä tehdessä IFRS-standardien alaiset tiedot merkitään käyttäen XBRL merkintöjä. Tilinpäätökset julkaistaan XHTML muotoisina, käyttäen iXBRL teknologiaa. Vaatimus ESEF-raportoinnin mukaisista XBRL-merkinnöistä koskettaa vain yhtiöiden IFRS-konsernitilinpäätöstä. Näin ollen esimerkiksi emoyhtiöiden erillistilinpäätökset, vuosikertomukset, sekä muut tiedotteet, eivät kuulu vaatimuksen piiriin. (Finanssivalvonta 2023.)

ESEF-raportointi vaatii tekijältään asiantuntijuutta niin taloushallinnon, kuin tietotekniikan osalta. Taloushallinnosta täytyy olla osaamista ESEF-säännöksistä, IFRS-säännöksistä ja tilinpäätöksen laatimisesta, kun taas tietotekniikan puolelta pitää olla osaamista XHTML, XBRL, iXBRL ja XML teknologioista.

Markkinoilta löytyy onneksi monia toimittajia, jotka tarjoavat apua ESEF-raportoinnin tekniseen toteuttamiseen, jotta kenenkään ei tarvitse osata kaikkia osa-alueita kokonaan.

Opinnäytetyö on tarkoitettu yrityksille, jotka ovat ottamassa ESEF-raportointia käyttöön, taloushallinnon ammattilaisille, joiden työtehtävät liittyvät ESEF-raportointiin, sekä yleisesti kaikille ESEF-raportoinnista kiinnostuneille. Opinnäytetyön aihe on itselleni hyvin läheinen, sillä toimin pörssiyhtiössä ESEF-raportointiin liittyvässä työtehtävässä. Työtehtäväni onkin yksi suuri syy aiheeni valintaan. Yhtenä opinnäytetyön tavoitteena on myös syventää omaa tietämystäni sekä kehittää osaamistani ESEF-raportoinnista.

1.2 Opinnäytetyön tavoite

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, mitä ESEF-raportin tekeminen vaatii, mitkä asiat yhtiöiden raportoinnissa ovat muuttuneet ja miten ESEF-raportointi toimii käytännössä. Opinnäytetyöstä on tarkoitus käydä ilmi, mitä ESEF-raportointi on ja miten sen käyttöönotto on vaikuttanut julkisten osakeyhtiöiden raportointikäytäntöihin. Opinnäytetyössä käsitellään myös sitä, mihin ESEF-raportointi pohjautuu ja mikä on ESEF-raportoinnin mukainen tilinpäätös.

1.3 Aikaisemmat tutkimukset

ESEF-raportointi on aiheena uusi, mutta sitä on silti keretty tutkia aiemmin. Moni tutkimus on toteutettu jo ennen raportoinnin käyttöönottoa, ja ne ovat tutkineet enemmän ESEF-raportointiin käytettävää teknologiaa. Osa näistä tutkimuksista on toteutettu ammattikorkeakoulujen opinnäytetöinä. Jenni Tuominen (2019) teki ESEF-raportointiin liittyneen opinnäytetyön ”XBRL-raportointi. Taloudellisen raportoinnin tulevaisuus.” Opinnäytetyössä perehdyttiin XBRL-teknoologiaan ja tutkimuksen keskiössä oli juuri silloin tuleva ESEF-raportointi. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten XBRL-teknoologiaa käytettiin valmiiksi taloushallinnon toiminnoissa ympäri maailmaa ja mitä sen käyttöönotto vaatii.

Tuominen (2019) toteutti tutkimuksensa laadullisena tutkimuksena, jonka aineistot koostuivat verkkojulkaisuista ja -lähteistä. Osa tutkimuksesta toteutettiin myös haastattelemalla. Tutkimuksessa löydettiin XBRL-tekniikan olevan todettu toimivaksi ja kustannustehokkaaksi. Tekniikan avulla saatiin helpotettua yhtiöiden raportointia kaikille sidosryhmille.

Antti Toikkanen (2020) taas tutki omassa opinnäytetyössään, ”ESEF-raportin taksonomiakohtaiset vaatimukset”, ESEF-taksonomian vaatimuksia ja raportin toteuttamista, sekä sen yhteyttä taloushallinnon digitalisoitumiseen. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, mitä toimenpiteitä ESEF-raportoinnin käyttöönotto vaatii ja minkälaiset ESEF-taksonomian vaatimukset ovat verrattuna IFRS-taksonomiaan. Tämän löytämiseksi tutkimuksessa perehdyttiin IFRS-standardeihin sekä ESEF-raportoinnissa käytettäviin ohjelmointikieliin.

Toikkanen (2020) toteutti tutkimuksensa kvalitatiivisena tutkimuksena, aineiston koostuessa tuotetuista dokumenteista. Tutkimuksessa todettiin ESEF:n tarvitsevan raportioijilta osaamista niin taloushallinnon, kuin tietotekniikan puolelta. Tutkimuksessa päästiin kuitenkin siihen johtopäätökseen, että ESEF-raportoinnin käyttöönotto oli onnistunut tavoitteiden mukaisesti.

Pauli Huusko ja Tiia Lehikoinen (2018) tukivat ”XBRL-muotoisen tiedon hyödyntäminen tilintarkastuksessa”-nimisessä opinnäytetyössään XBRL-raportoinnin vaikutusta tilintarkastukseen. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten XBRL-muotoisen tiedon käyttäminen raportoinnissa voisi hyödyntää tilintarkastusta ja miten se vaikuttaa käytännön työhön.

Huusko ja Lehikoinen (2018) toteuttivat tutkimuksensa laadullisena tutkimuksena, aineiston koostuvan teemahaastatteluista. Haastateltuja asiantuntijoita oli yhteensä seitsemän. Tutkimuksessa todettiin, että XBRL:n käyttöönotto pelkäänsä tilinpäätöksessä ei aiheuta suurta muutosta tilintarkastuksessa, mutta tekniikan laajempi käyttö voisi helpottaa sitä huomattavasti tiedon automatisoidun tarkastuksen avulla.

1.4 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyön toisen luvun teoriaosuudessa tullaan käymään lyhyesti läpi IFRS-standardeja, joiden ymmärtäminen auttaa ESEF-raportoinnin käsittelemistä. Standardeista käydään läpi niiden perusteita, mihin kaikki pohjautuu. Perusteiden lisäksi syvennytään tiedonantovelvollisuuteen, mikä on ollut suurena vaikuttajana ESEF-raportoinnin valmistelussa. Viimeisenä toisen luvun osana tarkastellaan ESEF-raportoinnin alaisuuteen kuuluvia osia eli päälaskelmia ja liitetietoja.

Opinnäytetyön kolmannessa luvussa käydään läpi ESEF-raportointia. ESEF-raportoinnista käydään läpi siitä annettuja vaatimuksia sekä ohjeita, kuten ESMA:n, Finanssivalvonnan ja tilintarkastusyhteisöjen antamia lausuntoja. Tästä teoriasta pyritään selvittämään ESEF-raportoinnin vaatimuksia, haasteita ja velvoitteita. Luvussa käydään läpi ESEF-raportointiin liittyviä teknisiä asioita, kuten tietomuotoja ja merkintäkieliä. Luvussa käydään myös läpi ESEF-raportoinnin käyttöönottoa, ESEF-taksonomiaa, raportin varmennuskäytäntöjä ja miten ESEF-raportointia pystytään hyödyntämään.

Neljännessä luvussa käydään läpi, miten opinnäytetyön tutkimus aiotaan toteuttaa. Luvun alussa perehdytään tutkimuksen tavoitteeseen ja tutkimuskysymyksiin. Näiden jälkeen käydään läpi tutkimuksessa käytetyt menetelmät ja miten tutkimus toteutetaan käytännössä.

Viidennessä luvussa käydään tutkimuksen tuloksia ja sitä, mitä tietoja on analysoitu. Luku on jaettu yrityskohtaisesti omiksi otsikoikseen ja jokaisesta yrityksestä on eritelty vielä tilinpäätöksien julkaisuun liittyvät analyysit ja tilinpäätöksen tietoihin liittyvät analyysit. Luvun on yhteenveto tehdyistä huomioista.

Kuudennessa, eli viimeisessä, luvussa on pohdintaa tutkimuksesta ja sen aiheesta. Luvussa pohditaan, miten tutkimus on onnistunut ja minkälaisena oma työn tekeminen nähdään. Luvussa arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä, sekä minkälaisia jatkotutkimuksia ESEF-raportoinnista voisi tehdä.

2 Kansainväliset raportointistandardit

ESEF- raportoinnissa koneellisia merkintöjä vaativat kohdat ovat kansainvälisten talouden raportointi standardien alaisuuteen kuuluvia tietoja. ESEF-raportointia aloittaessa onkin hyvä, että IFRS-standardien mukaiset raportointivaatimukset ovat tekijälle valmiiksi tuttuja. IFRS-standardeista olisi hyvä osata vähintään tilinpäätöksen yleinen rakenne, tiedonantovelvollisuuteen liittyvät asiat, sekä yleisesti mihin standardit pohjautuvat ja mikä niiden tarkoitus on.

IFRS-standardien laatija on IFRS Foundationin alaisena toimivan International Accounting Standards Board. Standardien laatimisessa on tarkka prosessi, joka on määritelty IFRS Foundationin perustamiskirjoissa. Tämä prosessi mahdollistaa osakkeenomistajien ja yhtiöiden vaikuttamisen sekä kommentoinnin vireillä oleviin uusiin standardeihin ja standardimuutoksiin. Tällä yritetään saavuttaa lisää luottamusta, läpinäkyvyyttä ja oikeellisuutta standardeihin. (IFRS 2023.)

Standardit koostuvat IAS- ja IFRS-standardeista. Standardien lisäksi IFRIC ja SIC ovat julkaisseet standardien tulkintoja, jotka ohjaavat käytännön tekemistä standardien mukaan ja selvittävät auki standardeissa mahdollisesti olevia tulkinnanvaraisuuksia. IAS-standardit ja SIC-tulkinnat ovat vanhempia ja niitä on korvattu monella IFRS-standardilla sekä IFRIC-tulkinnalla. Kuitenkin moni IAS-standardi on vielä voimassa ja ne luovatkin perustan standardeille. (Suomen tilintarkastajat 2023.)

Standardit hyväksytään Euroopan unionin komissiossa ja ne koskevat Euroopan unionin alueella toimivia listayhtiöitä ja ovat heille pakollisia. Tämän lisäksi unionin jäsenvaltiot pystyvät itse päättämään standardien soveltamisesta muissa, kuin listayhtiöissä ja Suomessa IFRS-standardien mukaista raportointia saavat tehdä kaikki yhtiöt. (Suomen tilintarkastajat 2023.)

IFRS- standardien mukaiset tilinpäätökset ovat olleet pakollisia vuodesta 2005 lähtien kaikille julkisesti noteeratuille yhtiöille. Yleiset IFRS-tilinpäätöksen esittämiseen liittyvät vaatimukset tulevat IAS 1 ja IAS 8 -standardeista. Näiden lisäksi

eri eriin liittyvistä omista standardeistaan tulee yksityiskohtaisempia vaatimuksiin kyseisiin eriin liittyen. (KPMG 2020, 1.)

2.1 Tiedonantovelvollisuus

Yhtiöitä, jotka ovat laskeneet liikkeelle arvopapereita julkiseen kaupankäyntiin, koskee liikkeellelaskijoiden tiedonantovelvollisuus. Yleisesti velvollisuus perustuu Euroopan parlamentin avoimuusdirektiiviin (2004/109/EY). Suomessa tiedonantovelvollisuus perustuu arvopaperimarkkinalakiin (746/2012) sekä Markkinoiden väärinkäyttöasetukseen (596/2014/EU), jotka ovat valmisteltu avoimuusdirektiivin pohjalta. Tiedonantovelvollisuus alkaa, kun yhtiö listautuu liikkeellelaskijaksi, minkä jälkeen yhtiötä koskee säännöllinen ja jatkuva tiedonantovelvollisuus. Tiedonantovelvollisuus on suuri syy IFRS-standardien ja ESEF-raportoinnin syntymiseen. (Finanssivalvonta 2021.)

Tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvat joutuvat raportoimaan tilinpäätöksen, toimintakertomuksen, puolivuositiedotuksen ja tilinpäätöstiedotteen. Arvopaperimarkkinalaki ei velvoita julkistamaan osavuositiedotuksia ensimmäiseltä ja kolmannelta kvartaalilta, mutta moni yhtiö julkaisee ne silti. Kaikki asiakirjat on julkistettava siten, että ne leviävät mahdollisimman laajasti kotivaltiossa ja mahdollisuuksien mukaan myös Euroopassa. Esimerkiksi sosiaalinen media ei täytä näitä edellytyksiä, mutta kansainväliset taloustietojen välittämiseen erikoistuneet uutistoimistot ovat. Näiden lisäksi tiedot on toimitettava pörssiin ja Finanssivalvonnalle. (Finanssivalvonta 2021.)

Tiedonantovelvollisuuden tavoitteena on taata sijoittajille tasavertaiset lähtökohdat sijoitustensa tekemiselle. Nämä lähtökohdat varmistuvat sillä, että jokaisella sijoittajalla on yhdenvertainen ja tasapuolinen oikeus saada tietoa ja tieto saateen kaikkien sijoittajien saatavilla samanaikaisesti. Tällä pyritään varmistamaan, että sijoittajilla on riittävät tiedot perustellun arvion tekemiseen sijoitettavaa kohteesta ja tasavertainen asema muihin sijoittajiin nähden. (Finanssivalvonta 2021.)

2.2 ESEF-raportoinnin alaiset osiot

ESEF-raportointi koskee eurooppalaisten listayhtiöiden tilinpäätöksissä olevia, IFRS-standardien alle kuuluvia tietoja. Nämä tilinpäätöstiedot ovat eritelty konsernitilinpäätöksen päälaskelmiksi eli laaja tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma ja laskelma omasta pääomasta, sekä liitetiedoiksi. Päälaskelmiin ja liitetietoihin käytetään erilaisia merkintätapoja. (Finanssivalvonta 2023.)

Kaikista tilinpäätöksessä esitetyistä laskelmista ja luvuista on myös esitettävä vertailutiedot. Nämä vertailutiedot tulevat edelliseltä vastaavalta kaudelta. Esimerkiksi vuoden 2023 vertailutiedot ovat vuoden 2022 tiedot. Myös kertovasta ja kuvailevasta tilinpäätöstiedosta, jos sillä on vaikutusta tilinpäätöksen ymmärrettävyyteen. Mikäli lukujen esittämisessä on tullut muutoksia, pitää vertailutietojenkin esittämisessä tehdä samat muutokset. (KPMG 2020, 4.)

2.2.1 Päälaskelmat

IFRS-standardin mukaisessa tilinpäätöksessä voi olla kahdenlaisia tuloslaskelmia. Standardissa vaaditaan laajaa tuloslaskelmaa, mutta tämän lisäksi voidaan tehdä erillinen tuloslaskelma. Standardi antaa mahdollisuuden esittää kaikki tiedot yhdessä laajassa tuloslaskelmassa tai kahdessa eri laskelmassa, joista toinen on laaja tuloslaskelma. Laaja tuloslaskelma on laskelma, joka esittää tilikauden voiton tai tappion, muiden laajan tuloksen erien yhteismäärän, sekä näiden summan, joka on kauden laaja tulos. Näiden lisäksi voitto tai tappio ja laaja tulos pitää eritellä määräysvallattomille omistajille ja emoyrityksen omistajille. (KPMG 2020, 9.)

Taseelle ei ole määritelty tarkkaa kaavaa, mitä sen pitäisi seurata. Taseelle on sen sijaan asetettu minimivaatimukset, mitä tietoa taseessa pitää esittää. IAS 1-standardissa taseen osat nimetään varoiksi, omaksi pääomaksi sekä veloiksi, ja näihin osiin luetellaan ainoastaan erät, jotka ovat perusteltua esittää taseessa erikseen, luonteensa tai tarkoituksensa mukaan. Näiden erien lisäksi voidaan lisätä, muuttaa tai yhdistää taseen eriä, jos siitä on hyötyä yhteisön liiketoiminnan ja taloudellisen tilanteen ymmärtämisen kannalta. (KPMG 2020, 18.)

Laskelma oman pääoman muutoksista koostuu kaudella kirjatuista tuotoista ja kuluista, sekä liiketoimista omistajien kanssa näiden toimiessa omistajan ominaisuudessa. Laskelmalla siis eritellään liiketoimet omistajien kanssa muusta toiminnasta. Normaalisti tulosvaikutteisia eriä voidaan kirjata muihin laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan vain, jos siitä on laadittu standardi, joka sallii tai vaatii kyseistä kirjaamista. Laskelma oman pääoman muutoksista esitetään tilinpäätöksessä omana laskelmanaan erillään liitetiedoista. Laskelman tarkoituksena on täsmäyttää oma pääoma kauden alusta kauden loppuun muutoksien mukaan. (KPMG 2020, 23–24.)

Rahavirtalaskelmalla on tarkoitus antaa sijoittajalle paremmat mahdollisuudet analysoida yhtiön rahavarojen liikkeitä. Samalla laskelma parantaa eri yhtiöiden tilinpäätösten vertailukelpoisuutta, sillä se eliminoi erilaisten kirjanpitokäsittelyiden vaikutuksen. Rahavirtalaskelmasta on annettu oma standardinsa IAS 7. Rahavirtalaskelmassa eri rahavirrat jaetaan liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirroiksi. Rahavirtalaskelmasta käy siis ilmi, mistä yhteisön rahavarat kertyvät, miten kerryttämät rahavarat ajoittuvat ja mihin yhteisö rahavarojaan käyttää. (KPMG 2020, 27–28.)

2.2.2 Liitetiedot

Toisin kuin päälaskelmissa, liitetiedoissa esitetään paljon informaatiota myös sanallisesti. Liitetiedoissa esitetään lisätietoja päälaskelmien eristä, sekä sellaisia eriä, jotka eivät ole merkittävissä päälaskelmiin. IFRS-standardien mukaisessa tilinpäätöksessä on hyvin laajat liitetietovaatimukset. Jokaisessa laajan tuloslaskelman, taseen, rahavirtalaskelman ja oman pääoman muutoksien laskelman erässä tulee olla viittaus sitä koskevaan liitetietoon. (KPMG 2020, 33.)

Liitetietojen järjestyksestä ei ole tarkkaa määräystä. Liitetiedot voidaan esitellä yhdessä laadintaperiaatteiden kanssa tai erillisinä kokonaisuuksina. Liitetiedot voidaan esittää siinä järjestyksessä, minkä yhtiö kokee informatiivisimmaksi oman toiminnan kannalta, jotta sijoittajan olisi mahdollisimman helppo ymmärtää kokonaisuus. Liitetietojen järjestämisessä pitää kuitenkin varmistaa se, että

tiedot ovat esitetty mahdollisimman ymmärrettävästi ja vertailukelpoisesti. (KPMG 2020, 33–34.)

3 ESEF-raportointi

ESEF-raportointi on Euroopan alueella toimiville julkisille listayhtiöille pakollinen taloustietojen raportointimuoto. ESEF-raportoinnissa tilinpäätökset laaditaan ja julkaistaan sähköisessä muodossa, jossa IFRS-standardien alaiset tiedot ovat konekielisesti merkittyjä. Tämän sähköisen muodon avulla tilinpäätöstietoja voidaan jatkossa lukea koneellisesti ja automatisoidusti. (Finanssivalvonta 2023.)

ESEF-raportoinnin vaade pohjautuu Euroopan parlamentin avoimuusdirektiiviin. Julkisten listayhtiöiden tulee antaa säännöllisesti tietoa yhtiön toiminnasta, tuloksesta, omistuksista ja veloista, jotta sijoittajilla olisi mahdollisimman tasapuoliset mahdollisuudet tehdä perusteltuja päätöksiä sijoittaessaan. (Finanssivalvonta 2021.) Tiedon saamisen, vertailun ja analysoinnin helpottamiseksi, Euroopan talousalueella haluttiin saada tiedot yhtenäisessä sähköisessä muodossa. (Finanssivalvonta 2023.)

ESEF-raportoinnin ei ole ollut tarkoitus muuttaa itsessään tilinpäätöksen rakennetta tai tietokokonaisuutta, vaan tarkoituksena on ollut saada tilinpäätöstiedot silmin luettavan muodon lisäksi koneellisesti luettavaan muotoon. Koneellisesti luettava tieto ei kuitenkaan voi olla liian hajanaista, sillä lukiessa käytetään tiettyä koodistoa, eli ESEF-taksonomiaa, jonka avulla konekieliset merkinnät, pystytään yhdistämään haluttuun tietoon. Vaikka ESEF-taksonomiaan pystyy lisäämään omia merkintöjä, niin ne pitää ankkuroida ESEF-taksonomiassa valmiina olevaan merkintöihin. Tämä pakottaa yhtiöitä standardisoimaan raportointiaan, vaikka sitä ei ole IFRS-standardeissa vaadittu. (Aspholm 2021.)

3.1 ESEF-raportoinnin tekninen toteutus

ESEF-raportoinnissa listayhtiöt valmistavat tilinpäätöksensä ja toimintakertomuksensa XHTML-muotoiseksi dokumentiksi. Tähän dokumenttiin merkitään EU:n asetuksen mukaiset tiedot XBRL-merkinnöillä käyttäen iXBRL-tekniikkaa. XBRL on XML-pohjainen merkintäkieli. XBRL-kielillä esitetään taloudellisia tietoja sähköisessä muodossa ja se mahdollistaa kyseisten dokumenttien muodostamisen automaattisesti. Dokumentteja on helppo käsitellä ja jatkojalostaa tässä muodossa. (Valtionkonttori 2023.)

XHTML on täsmällisempi HTML:n versio. HTML on yleisin internetissä käytetty koodauskieli ja suurin osa nettisivuista on tehty sitä käyttäen. XHTML muodon erona HTML muotoon on se, että se on enemmän XML pohjainen, minkä avulla se on paremmin yhteensopiva muiden tietomuotojen kanssa. Tämän lisäksi XHTML on tiukempi virheiden kanssa. Kun HTML-muotoinen sivu yrittää sivuttaa virheitä, XHTML ei sitä tee. (W3Schools 2023b.)

XBRL-merkintöjä tehdessä, tilinpäätöksen tietoihin ei tule muutoksia vaan merkinnät upotetaan tilinpäätökseen. Tällöin tietyt tiedot, esimerkiksi liikevaihto, saa sisäänsä tunnisteiden, jolla se pystytään poimimaan tilinpäätöksestä koneellisesti. Nämä tunnisteet on määritelty ESEF-taksonomiassa. (Suomen Tilintarkastajat 2020, 7–9.) Näistä tunnisteista käytetään myös englannin kielestä tulevaa nimitystä tagi ja merkintää voidaan kutsua myös tagaamiseksi (Kielitoimiston sanakirja 2023).

3.1.1 XBRL

XBRL-merkintöjen käyttäminen auttaa tilinpäätösten vertailussa. Tilinpäätösten tietoja voidaan vertailla kieli- ja yhtiörajojen yli, kun tarvittaville tiedoille on annettu tietty koodi. Käytettävät koodit ovat määriteltynä ESEF-taksonomiassa. Samaa taksonomiaa ja samaa koodia käyttämällä, voidaan tilinpäätöksen tiedot kääntää halutulle kielelle helposti ja nopeasti. (Finanssivalvonta 2023.)

XBRL-muotoiset raportoinnit eivät ole kuitenkaan uusi keksintö. Yhdysvalloissa nämä otettiin käyttöön kesäkuussa 2018 hyväksytyssä lakimuutoksessa. (SEC. 2023) Yhdysvalloissa tagaus vaatimukset ovat myös huomattavasti laajemmat kuin Euroopassa. (Karhu Helsinki 2023.)

XBRL-teknologiaa ja siihen liittyviä taksonomioita kehitetään jatkuvasti. XBRL:n kehitystä edustaa kansainvälinen organisaatio XBRL International. Tällä organisaatiolla on myös Suomessa oma konsortio, jonka tehtävänä on tuoda XBRL:ää enemmän Suomeen ja auttaa sen käyttöönotossa. XBRL Suomi on useasta yrityksestä sekä julkishallinnon organisaatiosta muodostuva yhteisö, jonka koordinoinnista vastaa TIEKE. (XBRL Suomi 2023.)

3.1.2 XBRL muualla taloushallinnossa

XBRL-teknologiaa voidaan hyödyntää laajasti tilinpäätösten tekemisessä ja taloushallinnossa yleisesti. Tilinpäätösten lisäksi XBRL-teknologiaa käytetään muutamien Euroopan maiden kaupparekistereissä ja veroimistoissa. Myös Pankki- ja vakuutusalan viranomaisraportoinnissa käytetään usein XBRL-teknologiaa. Suomessa ei olla vielä päästy näin pitkälle datan käytössä, mutta taloustietojen vastaanottamista digitaalisesti suunnittelevat Suomessa muun muassa Verohallinto, Patentti- ja rekisterihallitus ja Tilastokeskus. (Finanssivalvonta 2023.)

3.1.3 iXBRL

XBRL itsessään on vain koneluettavaa tietoa, joten XBRL-merkinnät tulee tehdä iXBRL-teknologiaa käyttäen. iXBRL, eli InlineXBRL, muotoiset dokumentit ovat luettavissa niin konekielellä, kuin ihmissilmällä. Tässä dokumentissa yhdistyy XBRL:n mahdollistama automatisointi ja tiedostojen sähköinen käsittely sekä esimerkiksi PDF:n mukainen luettavuus. iXBRL-teknologian avulla pystytään siis tekemään vain yksi dokumentti, eikä tarvitse tehdä HTML-muotoista dokumenttia ihmisen luettavaksi ja tagata sitä erilliseksi XBRL-dokumentiksi. (SEC 2023.)

3.1.4 XML

XML on SGML:n, eli merkintäkielen määrittelyyn tarkoitettujen järjestelmän, tekstimuotoinen osa. Sen tarkoituksena on helpottaa tiedon jakamista, vastaanottamista ja prosessoimista internetissä samalla tavalla kuin HTML-kielellä, joka on internetissä yleisin käytetty ohjelmointikieli. (Bray, Paoli, Sperberg-McQueen, Maler, & Yergeau 2008.)

XML:n on tarkoitus olla luettavissa koneellisesti ja se perustuu tunnisteiden (tagien) käyttämiseen. XML:ssä oleva teksti koostuu merkeistä (characters) sekä merkinnöistä (markups), jotka ovat tekstissä toistensa kanssa sulautuneena. Merkinnät koostuvat aloitus- sekä lopetustageista, joiden välissä pystyy olemaan muuta informaatiota. Kaikki teksti, mitä ei lasketa merkinnöiksi, on merkkejä. (Bray ym. 2008.)

XML-tiedostossa olevat merkinnät ovat tiedoston laatijan itse määrittelemiä. XML:ssä itsessään ei ole ennalta määriteltyjä tageja, vaan tiedostoa laadittaessa on määriteltävä niin tagit kuin dokumentin rakenne. XML-kieli onkin suunniteltu itseään määritteleväksi ja ohjelmistoista ja laitteista itsenäiseksi kieleksi. Tämän itsenäisyyden takia, XML itsessään ei oikeastaan tee mitään. XML-kieli on vain informaatiota, joka on merkittyä. XML-kielisen tiedon lähettämiseen, vastaanottamiseen, säilyttämiseen ja esittämiseen tarvitaan jokin toinen ohjelma. (W3schools 2023a.)

XML-kieltä hyödynnetään jo valmiiksi muualla taloushallinnossa. Esimerkiksi verkkolaskut, jotka toimivat Finvoice-tekniologialla, ovat käytännössä XML-pohjaisia verkkolaskuja. Finvoice-sanoma on nimittäin määritelty käyttäen XML:ää. Ensimmäinen Finvoice versio on julkaistu vuonna 2003, joten teknologia itsessään on vanhaa. (Finanssialan Keskusliitto 2011.)

3.2 ESEF-raportoinnin käyttöönotto

ESEF-raportoinnin käyttöönotto oli tarkoitus tulla pakolliseksi listayhtiöille 1.1.2020. ja sitä myöhemmin alkavina tilikausina. EU kuitenkin yritti lievittää covid-19 pandemian negatiivisia vaikutuksia ja rupesi valmistelemaan avoimuusdirektiivin muutosehdotusta. Ehdotuksen pohjalta ESEF-raportoinnin käyttöönotto tulisi tällöin pakolliseksi vasta 1.1.2021. tai sitä myöhemmin alkavilla tilikausilla. Yhtiöt saivat ottaa ESEF-raportoinnin käyttöön myös alkuperäisen suunnitelman mukaisesti. Muutos tuli voimaan vasta vuoden 2021 alkupuolella ja arvopaperimarkkinalakiin vasta 10.4.2021, joten Finanssivalvonta ilmoitti pidättäytyvänsä väliaikaisesti ESEF-raportointiin liittyvistä valvontatoimenpiteistä 21.12.2020. (Finanssivalvonta 2020.)

ESEF-raportoinnin tekninen käyttöönotto tehtiin muutoksen jälkeen kaksivaiheisesti. Vuoden 2021 tilinpäätöksiin XBRL-merkinnät vaadittiin vain konsernin laajaan tuloslaskelmaan, taseeseen, rahavirtalaskelmaan ja laskelmaan omasta pääomasta. Päälaskelmien tagaukset pitää olla tehty sillä tarkkuudella, kuin IFRS-tilinpäätös on laadittu. (Finanssivalvonta 2023.)

Vuoden 2022 tilinpäätöksistä lähtien edellisten tietojen lisäksi pakollisiksi tagattaviksi tulivat tilinpäätöksien liitetiedot. Päälaskelmissa tiedot ovat merkitty niin yksityiskohtaisesti, kuin ne ovat tilinpäätöksessä esitetty, mutta liitetietoihin riittää, että tiedot ovat merkitty liitetietokohtaisesti. Jokaista liitetiedossa olevaa riviä ei siis tarvitse tagata erikseen. (Finanssivalvonta 2023.)

Alkuperäinen aikataulu muuttui sen verran myöhään, että moni yhtiö oli jo kehennyt suunnitella ja valmistella ESEF-tilinpäätöksen laatimisen. Yhtiöt eivät halunneet heittää tehtyä työtä hukkaan, joten yli 60 yhtiötä teki vapaaehtoisesti vuonna 2020 ESEF-tilinpäätöksen. Vapaaehtoisesta kokeilusta opittiin paljon niin yhtiöiden kuin tilintarkastajienkin osalta. Tagausten tekemisessä ja tagien valitsemisessa tuli haasteita, huomionarvoisena nostona se, jos käyttää ohjelmistotoimittajaa ESEF-raportoinnin tekemiseen, ei kannata luottaa heidän valitsemiin tageihin, sillä ne voivat olla yleistasoisia, kun yhtiö tarvitsisi yhtiökohtaisempia tageja. (Aspholm 2021.)

Vaikka ESEF-raportoinnin käyttöönotto tapahtui vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöksissä, se muuttuu ja kehittyy jatkuvasti. ESEF-taksonomiaan tulee muutoksia sitä mukaan, kun halutut tiedot muuttuvat ja raportointi kehittyy. ESMA:n oli tarkoitus tehdä muutoksia jo vuoden 2023 raportointiin, mutta ne siirrettiin vuodelle 2024. (ESMA 2023b). Päätöksen syinä olivat sen verran pienet muutokset IFRS-taksonomiaan, että niitä ei kannattanut tehdä ESEF-taksonomiaan. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä käytetään vuoden 2022 taksonomiaa. (Finanssivalvonta 2023.)

3.3 Taksonomiat

XML-tiedostoissa tageja ei ole ennalta määritelty, mutta jos jokainen keksisi tilinpäätökseensä omat taginsa, niiden vertailu olisi lähes mahdotonta. Tätä varten on kehitetty koodistoja eri taksonomioita, joiden avulla tagit saadaan yhtenäistettyä ja käännettyä ymmärrettäviksi. XBRL-merkinnät toimivat siis XML-pohjaisesti, mutta niiden tekemisessä hyödynnetään taksonomioita. ESEF-raportoinnissa käytettävä taksonomia on ESMA:n laatima ja se pohjautuu IFRS-taksonomiaan, mihin on tehty laajennuksia. (Finanssivalvonta 2023.)

ESEF-taksonomia ei kuitenkaan pakota yrityksiä täysin samanlaisten raporttien rakentamiseen. Taksonomiassa ei saata olla kaikkia tarvittavia tageja, esimerkiksi jollekin alalle hyvin spesifejä tageja, joten yrityksillä on mahdollisuus luoda omia laajennuksiaan taksonomiaan. Nämä laajennukset on kuitenkin yhdistettävä taksonomiassa valmiiksi olevaan tietoon, mikä on lähimpänä laajennuksella kuvattavaa informaatiota. Laajennuksien käytössä on se huono puoli, että ne vähentävät tilinpäätösten vertailtavuutta keskenään. (Finanssivalvonta 2023.)

ESEF-taksonomiassa on yksityiskohtaisia tageja, sekä block-tageja. Yksityiskohtaisilla tageilla merkitään tilinpäätöksen päälaskelmat, kun taas liitetiedoissa voidaan käyttää kevennettyjä block-tageja. Block-tageja käyttäessä, kaikki tagin sisällä kuuluu yhteen XBRL-tagiin. Liitetietoja ei siis tarvitse eritellä ainakaan vielä yksityiskohtaisemmin, riittää kuin tageilla kertoo, mitä kyseinen liitetieto

sisältää. ESEF-taksonomia kuitenkin mahdollistaa liitetietojenkin merkinnöissä yksityiskohtaiset tagit. (Finanssivalvonta 2023.)

3.4 ESEF-raportoinnin varmennus

ESEF-tilinpäätösten varmentamisesta tehdyt säännökset muuttuivat vuoden 2022 alussa. Nykyisin Arvopaperimarkkinalain mukaan ESEF-tilinpäätöksestä pitää käydä selvästi ilmi, onko se varmennettu tai tilintarkastettu tilintarkastajan toimesta. Varmennuksesta ja tilintarkastuksesta tulee olla erillinen kertomus tilinpäätöksen liitteenä, mikäli sellainen on tehty. Jos ESEF-tilinpäätöstä ei ole varmennettu tai tilintarkastettu, pitää se olla kerrottu tilinpäätöksessä. (Suomen Tilintarkastajat 2022.)

ESEF-raportoinnin varmennuksessa, kuten tilintarkastuksessa, on kyse listayhtiöiden valvonnasta ja tilintarkastussäätelystä. Varmennuksen perustana on käytetty ISAE 3000 -standardia, mikä koskee muita varmennustoimeksiantoja, kuin tilintarkastus tai yleisluontoinen tarkastus. Varmennuksen tekemiselle ei siis ole tiettyä kaavaa, mutta sille on kuitenkin annettu Suomen Tilintarkastajat ry:n toimesta suosituksen keväällä 2020, minkä mukaan konsernitiilinpäätöksen XBRL-merkinnät tulee olla yhdenmukaisia toimintakertomuksen ja tilintarkastetun tilinpäätöksen kanssa. (Aspholm 2021.)

3.5 ESEF-raportoinnin hyödyntäminen sijoittajana

ESEF-raportit on tarkoitettu konekielisesti luettavaksi, joten kaiken hyödyn irti saamiseksi raportin lukemista varten tarvitaan erillinen ohjelma. XBRL Europe (2022) on listannut omilla sivullaan eri toimittajia, jotka auttavat ESEF-raporttien tekemisessä ja lukemisessa tai toimittavat tähän soveltuvia ohjelmia. Osalla näistä toimittajista on myös ilmaisversioita ESEF-raporttien lukemiseen. Toimittajilla on kuitenkin eroja ohjelmissaan, esimerkiksi easyESEF:n ilmaisversio on käytännössä vain Excelin makro-ominaisuudella tuotettu taulukko. Tämä versio toimii, mutta on hyvin alkukantainen verrattuna kehittyneempiin järjestelmiin. Tästä esimerkkinä kuvankaappauksia easyESEF:n esittämistä tiedoista ja Parseport ApS:n maksullisen selainohjelman esittämistä tiedoista.

[00000] - Statement - Statement Of Comprehensive Income				
Statement identified as: [320000] Statement of comprehensive income, profit or loss, by nature of expense (Doubtful: Statement/Note determined by weighted Mahalanobis pseudo-distance 20 to 7)				
EUR StatementOfComprehensiveIncome				
Concept	Year 2022	Year 2021	Qname	
Statement of comprehensive income placeholder - this item MUST be used			StatementOfComprehensiveIncomeAbstract	
Revenue	755 123 000	608 271 000	Revenue	
Other income	3 677 000	2 924 000	OtherIncome	
Increase (decrease) in inventories of finished goods and work in progress	-33 633 000	-12 696 000	ChangesInInventoriesOfFinishedGoodsAndWorkInProgress	
Raw materials and consumables used	525 040 000	411 049 000	RawMaterialsAndConsumablesUsed	
Employee benefits expense	107 873 000	87 655 000	EmployeeBenefitsExpense	
Depreciation and amortisation expense	27 671 000	20 140 000	DepreciationAndAmortisationExpense	
Other expenses	85 270 000	55 050 000	OtherExpenseByNature	
Profit (loss) from operating activities	46 577 000	49 998 000	ProfitLossFromOperatingActivities	
Share of profit (loss) of associates and joint ventures accounted for using	147 000	19 000	ShareOfProfitLossOfAssociatesAndJointVenturesAccountedForUsingEquityMethod	
Profit (loss) before tax	43 219 000	48 107 000	ProfitLossBeforeTax	
Tax expense (income)	9 037 000	12 936 000	IncomeTaxExpenseContinuingOperations	
Profit (loss) from continuing operations	34 182 000	35 171 000	ProfitLossFromContinuingOperations	
Profit (loss) from discontinued operations	2 930 000	19 903 000	ProfitLossFromDiscontinuedOperations	
Profit (loss)	37 113 000	55 073 000	ProfitLoss	
Other comprehensive income, net of tax, exchange differences on transla	4 354 000	3 915 000	OtherComprehensiveIncomeNetOfTaxExchangeDifferencesOnTranslation	
Total comprehensive income	41 467 000	58 989 000	ComprehensiveIncome	
Basic earnings (loss) per share from continuing operations	1,22	1,26	BasicEarningsLossPerShareFromContinuingOperations	
Diluted earnings (loss) per share from continuing operations	1,22	1,26	DilutedEarningsLossPerShareFromContinuingOperations	
Basic earnings (loss) per share from discontinued operations	0,10	0,71	BasicEarningsLossPerShareFromDiscontinuedOperations	
Diluted earnings (loss) per share from discontinued operations	0,10	0,71	DilutedEarningsLossPerShareFromDiscontinuedOperations	
Total basic earnings (loss) per share	1,33	1,97	BasicEarningsLossPerShare	
Total diluted earnings (loss) per share	1,33	1,97	DilutedEarningsLossPerShare	

Kuva 1. ESEF-tilinpäätöksen laaja tuloslaskelma easyESEF:n lukuohjelmassa (Ponsse Oyj 2023)

[00040] - Statement - Notes				
Statement identified as: [800500] List of notes				
EUR Notes				
Concept	Year 2022	Year 2021	Qname	
Notes, accounting policies and mandatory core taxonomy elements plac			NotesAccountingPoliciesAndMandatoryTags	
Disclosure of notes and other explanatory information [text block]	OsoingtVuonna 2022 osinkoa jaettiin yhteensä 0,60 euroa osakkeelta, yhte	5,5 RahoitusvelatKonsernin rahoitusvastuiden vakuudet on kuvattu liitetiedo	DisclosureOfNotesAndOtherExplanatoryInformationExplanatory	
Disclosure of financial liabilities [text block]			DisclosureOfFinancialLiabilitiesExplanatory	
Disclosure of dividends [text block]	OsoingtVuonna 2022 osinkoa jaettiin yhteensä 0,60 euroa osakkeelta, yhte		DisclosureOfDividendsExplanatory	
Dividends recognised as distributions to owners per share	0,60	0,60	DividendsRecognisedAsDistributionsToOwnersPerShare	
Dividends proposed or declared before financial statements authorised f	0,60		DividendsProposedOrDeclaredBeforeFinancialStatementsAuthorisedForIssueButNotRecognisedAsDistributionsToOwnersPerShare	
Dividends proposed or declared before financial statements authorised f	16 800 000		DividendsProposedOrDeclaredBeforeFinancialStatementsAuthorisedForIssueButNotRecognisedAsDistributionsToOwners	
Disclosure of notes and other explanatory information [text block]	OsoingtVuonna 2022 osinkoa jaettiin yhteensä 0,60 euroa osakkeelta, yhte		DisclosureOfNotesAndOtherExplanatoryInformationExplanatory	
Disclosure of general information about financial statements [text block]	Konsernin perustiedotPonsse-konserni on, joka on sitoutunut luomaan asia		DisclosureOfGeneralInformationAboutFinancialStatementsExplanatory	
Disclosure of authorisation of financial statements [text block]	Ponsse Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 2.3.2023 tämän tilin		DisclosureOfAuthorisationOfFinancialStatementsExplanatory	
Disclosure of basis of consolidation [text block]	Tilinpäätöksen laatimisesta		DisclosureOfBasisOfConsolidationExplanatory	
Statement of IFRS compliance [text block]	Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (Inte		StatementOfIFRSCompliance	
Disclosure of changes in accounting policies [text block]	Konsernitilinpäätös on laadittu noudattaen samoja laadintaperiaatteita kuin		DisclosureOfChangesInAccountingPoliciesExplanatory	
Disclosure of accounting judgements and estimates [text block]	Aviovaraiset erät tilinpäätöksessä ja johdon harkintaTilinpäätöstä laaditta		DisclosureOfAccountingJudgementsAndEstimatesExplanatory	
Disclosure of profit (loss) from operating activities [text block]	2. Tuloksellisuus		DisclosureOfProfitLossFromOperatingActivitiesExplanatory	
Disclosure of entity's operating segments [text block]	2.1 Segmentti-informaatioKonsernilla on neljä toimintasegmenttiä, jotka pe		DisclosureOfEntityReportableSegmentsExplanatory	
Disclosure of revenue [text block]	2.2 LiiketoimintatulojaLASKELMA(1 000 EUR) 2022 2021Liiketoimintat		DisclosureOfRevenueExplanatory	
Disclosure of other operating income (expense) [text block]	2.3 Liiketoiminnan muut tuototLIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT(1 000 EUR)		DisclosureOfOtherOperatingIncomeExpenseExplanatory	
Disclosure of earnings per share [text block]	2.5 Osakekohtainen tulosLaimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan j		DisclosureOfEarningsPerShareExplanatory	
Disclosure of revenue from contracts with customers [text block]	LIKEVAHDON JAOTTELU SOPIMUSTYYPIN MUKAAN(1 000 EUR) 2022		DisclosureOfRevenueFromContractsWithCustomersExplanatory	
Disclosure of auditors' remuneration [text block]	2022 TILINTARKASTAJAN PALKKIOT(1 000 EUR) 2022 2021KPMGTilintarkastu		DisclosureOfAuditorsRemunerationExplanatory	
Disclosure of employee benefits [text block]	3.2 Johdon työsuhde-etuudetJohdon työsuhde-etuudet sisältävät toimitusjo		DisclosureOfEmployeeBenefitsExplanatory	
Disclosure of property, plant and equipment [text block]	4.1 Aineelliset hyödykkeet AINEELLISET HYÖDYKKEETEmmälukumäärä		DisclosureOfPropertyPlantAndEquipmentExplanatory	
Disclosure of discontinued operations [text block]	Lopetetut toiminnot,LOPETETTUIJEN TOIMINTOJEN TULOSLASKELMA(1		DisclosureOfDiscontinuedOperationsExplanatory	
Disclosure of share-based payment arrangements [text block]	3.3 Osakeperusteiset maksutTilikauden 2021 aikana päättyi vuonna 2018 p		DisclosureOfShareBasedPaymentArrangementsExplanatory	
Disclosure of information about employees [text block]	KONSERNIN HENKILÖSTÖ KESKIMÄÄRIN TILIKAUDELTA(1 000 EUR) 21		DisclosureOfInformationAboutEmployeesExplanatory	
Disclosure of leases [text block]	Vuokrasopimusvelkojen eräytymyksen esitetään liitetiedon kohdassa 5.5. V		DisclosureOfLeasesExplanatory	
Disclosure of intangible assets and goodwill [text block]	4.2 Aineettomat hyödykkeet ja liikearvoAineettomat oikeudet sisältävät mm		DisclosureOfIntangibleAssetsAndGoodwillExplanatory	
Disclosure of intangible assets [text block]	4.2 Aineettomat hyödykkeet ja liikearvo		DisclosureOfIntangibleAssetsExplanatory	
Disclosure of impairment of assets [text block]	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET Aineettomat oikeudet sisältävät mm. tietoki		DisclosureOfImpairmentOfAssetsExplanatory	
Disclosure of research and development expense [text block]	TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT(1 000 EUR) 2022 2021Tuloslaskelma		DisclosureOfResearchAndDevelopmentExpenseExplanatory	
Disclosure of expenses [text block]	TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT(1 000 EUR) 2022 2021Tuloslaskelma		DisclosureOfExpensesExplanatory	
Disclosure of depreciation and amortisation expense [text block]	4.3 Poistot ja arvonalentumisetPOISTOT JA ARVONALENTUMISET(1 000		DisclosureOfDepreciationAndAmortisationExpenseExplanatory	
Disclosure of trade and other receivables [text block]	4.5 Myyntisaamiset ja muut saamisetSaamisiin ei liity merkittäviä luottois		DisclosureOfTradeAndOtherReceivablesExplanatory	
Disclosure of other non-current assets [text block]	Saamisiin ei liity merkittäviä luottoisikeskittymiä. SAAMISET (PITKÄAIKA		DisclosureOfOtherNoncurrentAssetsExplanatory	

Kuva 2. ESEF-tilinpäätöksen liitetiedot easyESEF:n lukuohjelmassa (Ponsse Oyj 2023)

EasyESEF:n ilmaisesta lukuohjelmasta saa haettua kaikki käytetyt tagit ja mitä tietoa mihinkin tagiin on liitetty, mutta varsinkin liitetietojen osalta (kuva 2) on tuotos varsin raskasta luettavaa. Kaikki samaan tagiin liittyvät tieto on yhdessä Excelin solussa, ja jos tietoa on yhdistynyt useammasta liitetiedosta, ei ohjelma

ole niitä sen enempiä erotellut. Lukuohjelman käytössä tarvitsee siis olla silmin luettava versio vieressä, jotta siitä saa kunnolla selkoa tai sitten pitää etsiä haluttu tagi ja selvittää tiedot sen takaa. Päälaskelmien tiedot, kuten kuvassa 1 oleva tuloslaskelma, ovat kuitenkin rakenteeltaan selvemmat ja helpommin luettavissa myös tässä ilmaisohjelmassa.

Konsernin laaja tuloslaskelma

(1 000 EUR)	Liite ¹	2022	2021
Liikevaihto	2.2	755 123	608 7
Liiketoiminnan muut tuotot	2.3	3 677	2 1
Välimaiden ja kassakenttien tuottojen varastojen muutos		33 633	12 1
Aineiden ja tarvikkeiden käyttö		-525 040	-411 1
Työsuhdeetuksista aiheutuneet kulut	3.1, 3.2	-107 873	87 1
Poistot	4.3	-27 671	20 1
Liiketoiminnan muut kulut	2.4	-85 270	-55 1
Liikevoitto		46 577	49 1
Rahoitustuotot ja -kulut	5.2	-3 504	-1 1
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	7.3	147	-
Voitto ennen veroja		43 219	48 1
Tuloverot	6.1	-9 037	-12 1
Tilikauden voitto jatkuvista toiminnoista	2.5	34 182	35 1
Tilikauden voitto lopetetuista toiminnoista	2.5	2 930	19 1
Tilikauden voitto		37 113	55 1
Muut laajan tuloksen erät:			
Ulkomaiseen yksikköön liittyvät muutokset		4 354	3 1
Tilikauden laaja tulos yhteensä		41 467	58 1
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta jaettu osakkoittainen tulos:			
Laimennettu ja laimentamaton tulos/ osake jatkuvista toiminnoista	2.5	1 22	1
Laimennettu ja laimentamaton tulos/ osake lopetetuista toiminnoista	2.5	0 30	1

Kuva 3. ESEF-tilinpäätöksen laaja tuloslaskelma Parseport ApS:n lukuohjelmassa (Ponsse Oyj 2023)

Kuva 4. ESEF-tilinpäätöksen liitetiedot Parseport ApS:n lukuohjelmassa (Ponsse Oyj 2023)

Parseport ApS:n lukuohjelmassa taas on selattavissa tilinpäätös, niin kuin se olisi PDF-tiedosto. Tämän tiedoston päälle saadaan yliviivattua kaikki kohdat, missä on käytetty tageja. Tämän lisäksi ohjelmassa on valikko, josta pystyy hakemaan tageja, jotka on lajiteltu sen mukaan, mitä osaa tilinpäätöstä ne koskevat.

Tagien väreissä on vaihtelua riippuen käytetystä tagista ja aktiivisena oleva tagi muuttuu siniseksi. Yliviivatuista kohdista voi painaa, jolloin kohdassa oleva tagi muuttuu aktiiviseksi ja ruudun oikeassa reunassa olevaan valikkoon tulee esille se tagi, mitä kohdassa on käytetty. Vaihtoehtoisesti valikosta voi etsiä tagin, jonka tietoja haluaa tarkastella ja tagia klikatessa näkymä siirtyy kohtaan missä tagia on käytetty. Esimerkiksi kuvassa 4 valittu kohta on ensimmäisestä liitetiedosta laatimisperiaatteet, ja siinä käytetty tagi on ”Tilinpäätöstä koskevat yleiset tiedot”, kun taas kuvassa 3 valittu kohta on tuloslaskelmassa oleva tilikauden voitto ja siinä on käytetty tagia ”Voitto (tai tappio)”.

ESEF-raportteja pystyy hyödyntämään siis ilmaisversioiden avulla, mutta maksetuista versioista saa helpommin halutut tiedot haettua. Normaaliin PDF versioon verrattuna ESEF-raportointia hyödyntämällä pystytään saamaan tiedot helpommin useammalle kielelle, sillä tagit sai molemmissa järjestelmissä usealle eri Euroopan kielelle käännettyksi. easyESEF:iä hyödynnettäessä tarvitaan kuitenkin PDF-versio vierelle, mutta Parseport ApS:n kaltaisissa ohjelmissa tilinpäätöksen lukeminen helpottuu, jos haluaa esille tietyt kohdat, sillä tilinpäätöstä pystyy kelaamaan tagien avulla. Oikealla ohjelmalla ESEF-raportista saa enemmän irti, kuin normaalista PDF-raportista.

4 Tilinpäätösten analysointi

4.1 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten ESEF-raportoinnin käyttöönotto on muuttanut listayhtiöiden raportointikäytäntöjä. Kysymykseen vastaamista varten, opinnäytetyölle on valittu seuraavat lisäkysymykset:

- Mitä muutoksia tilinpäätösjulkaisuihin on tullut?
- Kuinka hyvin ESEF-raportoinnin käyttöönotto on onnistunut?
- Kuinka helposti ESEF-tilinpäätökset ovat hyödynnettävissä sijoittajille?
- Minkälainen on hyvä ESEF-tilinpäätös?

Opinnäytetyön tavoitteisiin pääsemiseksi sen täytyy vastata esitettyyn tutkimusongelmaan. Ongelmaan saadaan vastaus parhaiten analysoimalla tilinpäätöksiä ja etsimällä tietoa esitettyjen lisäkysymysten avulla. Lisäkysymykset on eritelty omiksi yksittäisiksi kysymyksikseen, mutta ne sivuavat toisiaan.

Ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen saadaan osittain vastausta jo ESEF-raportoinnin teoriasta. ESEF-raportointi on tilinpäätösten julkaisemista yhteisessä sähköisessä muodossa, joka on määrätty Euroopan alueelle. ESEF-raportoinnin myötä tilinpäätökset julkaistaan uudessa tiedostomuodossa edellisten lisäksi. Uusi tiedostomuoto on selvä muutos raportointikäytäntöihin. Tämän lisäksi kuitenkin haluan selvittää, onko ESEF-raportoinnin käyttöönotto vaikuttanut itse tilinpäätöksen tietosisälöön tai esitysmuotoon.

Kolmanteen kysymykseen vastatessa arvioidaan sitä, täyttävätkö tilinpäätökset niille asetetut vaatimukset ja ovatko yritykset ylipäättään tehneet ESEF-muotoisen tilinpäätöksen onnistuneesti. Käyttöönoton onnistumiseen liittyen ei anneta paljoa painoarvoa raportoinnin käyttöönoton myöhästymiselle vuodesta 2020 vuoteen 2021, sillä se johtui pääsääntöisesti ulkoisista, ESEF-raportointiin liittymättömistä, muuttujista. Sitä ei kuitenkaan sivuuteta kokonaan, koska sillä on oletettavasti ollut jotain vaikutusta käyttöönoton onnistumiseen.

Neljännessä kysymyksessä tarkastellaan, miten ja kuinka helposti sijoittajat voivat hyödyntää ESEF-tilinpäätöksiä. ESEF-raportointi perustuu tiedonantovelvollisuuteen, jonka tarkoituksena on saada tieto samanarvoisesti kaikille sijoittajille. Tässä halutaan selvittää, tarvitaanko ESEF-raporttien tutkimiseen erillisiä ohjelmia vai pystytäänkö tieto saamaan ilman niitä.

Viidenteen kysymykseen voi olla monia eri vastauksia, sillä siihen pystyy vaikuttamaan vastaajan mielipide. Kysymykseen yritetään muodostaa vastausta analysoimalla mihin suuntaan yritykset ovat kehittäneet ESEF-tilinpäätöksiään ja kuinka erilaisia ratkaisuja on tehty. On todennäköistä, että kysymykseen kehitetty vastaus myös muihin kysymyksiin vastauksien löytämisellä.

4.2 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyön tekemisessä, kuten muunkin tutkimuksen toteutuksessa, menetelmällisillä valinnoilla on suuri merkitys työn lopputulokseen. Menetelmälliset valinnat ohjaavat koko työn toteutusta. Menetelmällisillä valinnoilla tarkoitetaan tutkimuksen ongelmanasettelun, tutkimusstrategioiden, aineistonhankintamenetelmien sekä aineiston analyysimenetelmien valintaa. Tutkimusmenetelmät ovat välineitä tutkimuksen aineiston hankintaan ja analysointiin. (Jyväskylän yliopisto 2015, Menetelmäpolku.)

Tutkimus on tarkoitus toteuttaa pääsääntöisesti kvalitatiivisena, eli laadullisena, tutkimuksena. Kvalitatiivinen tutkimus valikoitui mielestäniärkevimmäksi vaihtoehdoksi, sillä tutkimuksen on tarkoitus olla kartoittava. Kvalitatiivinen tutkimus on kuitenkin hyvin laaja käsite ja siihen kuuluu monia eri tapoja toimia (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Tutkimus toteutetaan valmiiden dokumenttien, tässä tapauksessa julkisten osakeyhtiöiden tilinpäätösten ja niiden julkaisujen, analysoinneilla. ESEF-raportoinnin käyttöönoton vaikutusta raportointikäytäntöihin on mielestäni parasta tutkia oikeasti tehdyistä ja julkaisuista töistä, missä on ollut pakko ottaa huomioon ESEF-raportoinnin vaikutus. Valmiista dokumenteista on tarkoitus havainnoida mahdollisia muutoksia, jotka johtuisivat ESEF-raportoinnista.

4.3 Tutkimuksen toteutus

Tilinpäätösten analysoinnin kohteeksi valitaan listayhtiöitä, jotka ovat ottaneet ESEF-raportoinnin käyttöön vuosien 2020–2022 aikana. Yrityksiä valitaan eri aloilta, jotta alakohtaisia muutoksia ja ominaisuuksia voitaisiin löytää. Tilinpäätösten julkaisuja tullaan analysoimaan vuosilta 2020, 2021 sekä 2022 ja vertaamaan niitä keskenään. Vuotta 2020 tullaan pitämään pohjana, koska silloin ESEF-raportointi ei ollut vielä missään määrin pakollista. Julkaisuista tarkastellaan:

- missä muodossa julkaisut ovat,
- täyttääkö julkaisut ESEF-raportoinnin minimivaatimukset
- onko tilinpäätökset ESEF-varmennettu tai onko varmennuksen puuttumisesta ilmoitettu selvästi,
- mitä eroja julkaisuissa on edellisiin vuosiin verrattuna,
- onko uusi raportointimuoto vaikuttanut julkaisuajankohtaan, ja
- saako ESEF-raportista kaiken irti ilman erillisiä ohjelmistoja.

5 Tutkimuksen tulokset

5.1 Ponsse Oyj

Ponsse Oyj on suomalainen metsäkoneiden valmistaja, jonka tuotelistalla on tarvalajimenetelmään perustuvia metsäkoneita. Ponsse Oyj on nykyisin omalla alallaan yksi maailman suurimmista toimittajista, toimien 40 eri maassa ja viennin ollessa noin 80 % yhtiön liikevaihdosta. Vuonna 2022 Ponsse Oyj:n liikevaihto on ollut noin 755 miljoonaa euroa, ja sillä on ollut hieman alle 2 000 työntekijää. (Ponsse Oyj 2023a.)

5.1.1 Tilinpäätöksen julkaisu

Ponsse Oyj on listattu Nasdaq Helsingissä ja Ponsse Oyj:n tilinpäätökset ovat ladattavissa Nasdaq Helsingistä, sekä Ponsse Oyj:n omilla verkkosivuilla. Ponsse Oyj ei ole ollut mukana julkaisemassa vapaaehtoista ESEF-tilinpäätöstä vuonna 2020, joten tilinpäätöksistä pystytään analysoimaan muutoksia vuosien 2020 ja 2022 välillä liittyen ESEF-raportointiin. Ponsse Oyj on julkaissut vuoden 2020 tilinpäätökseen liittyen tilinpäätöksen, vuosikertomuksen, palkitsemisraportin sekä selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Näiden tiedostojen lisäksi vuosien 2021 ja 2022 julkaisuissa on ESEF-tilinpäätös sekä vuonna 2022 mukaan vielä tullut vastuullisuusraportti. Vuonna 2020 palkitsemisraportti ja selvitys tulivat omana julkaisunaan, kun taas vuosina 2021 ja 2022 nämä olivat mukana vuosikertomuksen julkaisussa.

Ponsse Oyj julkaisee vuosittain erikseen tilinpäätöksen sekä vuosikertomuksen ja muut raportit. Näiden julkaisujen välillä on kulunut noin kuukausi joka vuosi. ESEF-tilinpäätös on ollut mukana vuosikertomuspaketissa, mikä tulee myöhemmin. Julkaisupäivät ovat olleet vuoden 2020 tilinpäätös 16.2.2021 ja vuosikertomus 17.3.2021, vuoden 2021 tilinpäätös 22.2.2022 ja vuosikertomus 16.3.2022, sekä vuoden 2022 tilinpäätös 21.2.2023 ja vuosikertomus 15.3.2023. Yllättävää tässä on se, että vuoden 2020 tilinpäätöksessä on pisin ero tilinpäätöksen ja vuosikertomuksen julkaisuissa, joten ESEF-raportoinnin käyttöönotto ei näyttäisi hidastaneen vuosikertomuksen julkaisua.

Vuosikertomusten julkaisuissa suurin osa raporteista on PDF-muotoisina, ainoana erottavana raporttina on ESEF-tiedostopaketti, joka on .zip muotoisena. Molempien ladattavien pakettien nimi tulee yhtiön LEI-tunnuksesta ja kuluneen vuoden tilinpäätöspäivästä, mikä on käytäntönä ESEF-pakettien tunnistamisessa. LEI on yhtiön yksilöivä tunnus osakemarkkinoilla. Vuoden 2021 vuosikertomuksen julkaisussa on mukana myös PDF-muotoinen ESEF-vuosikertomus, mutta tämä näyttäisi olevan turha tiedosto, johtuen siitä, että vuosikertomus on julkaistu erikseen ja PDF-muotoisessa tiedostossa ei säily ESEF-raportoinnissa käytetyt tagit. Kyseistä PDF:ää ei myöskään löydy enää vuoden 2022 vuosikertomuksen julkaisusta, mikä vahvistaa oletttamaa. ESEF-paketit on julkaistu .zip

muotoisina, sillä paketissa on mukana käytetty taksonomia, tilinpäätöksen tiedot ja muut ohjaustiedostot ESEF-tilinpäätöksen lukemista varten. Paketeissa on mukana myös HTML-tiedostot. Nämä HTML-tiedostot ovat kuitenkin vain silmin luettavat, eikä tästä lukutiedostosta saada irti käytettyjä tageja tai muuta vastaavaa tietoa. Paketin lukemiseen siis tarvitaan erillinen ohjelma, kun siitä halutaan saada kaikki hyöty irti.

5.1.2 Tilinpäätöksien tiedot

Tilinpäätöksen tietoja vertaillen päälaskelmista löytyy pieniä eroja. Päälaskelmien esityksen ulkonäkö on muuttunut, mutta se ei ole ESEF-raportointiin oleellinen muutos. Vuoden 2022 laajaan tulokseen on tullut mukaan eriteltynä lopetetut toiminnot, mutta jos tämä olisi ollut ESEF-raportointiin liittyvä muutos, olisi se pitänyt olla jo huomioitu vuoden 2021 tilinpäätöksessä. Taseessa joidenkin erien nimissä on pieniä muutoksia. Suurimmat erot ovat laskelmassa oman pääoman muutoksista. Tässäkin erot liittyvät omistajien kanssa tehtyjen liiketoimien kokonaissumman laskemiseen. Tämä voi johtua vaaditusta ESEF-tagista, mutta summaan kuuluvat osakepalkkio-ohjelman ja osingonjaon tiedot sai aiemminkin eriteltynä laskelmasta. Päälaskelmissa tiedot ei siis olleet muuttuneet, mutta tietojen esittäminen oli hieman.

Tilinpäätöksen liitetiedoissa ensimmäinen selvä muutos on vuoden 2021 tilinpäätökseen muuttunut liitetietojen numerointi. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä ja aiemmin liitetiedot oli numeroitu kokonaisluvulla 1–30, mutta vuoden 2021 tilinpäätöksestä lähtien oli vaihdettu ylä- ja alaotsikointiin. Uudessa mallissa liitetiedot olivat 1–8 pääkategoriassa, joiden alle muodostui 0–8 alakategoriaa, esimerkkinä pääkategoria ”4. Sijoitettu pääoma”, jonka alle kuuluu ”4.2 Aineettomat hyödykkeet”. Kuitenkaan vuoden 2021 ESEF-tilinpäätöksessä liitetiedoista ei löydy tageja, joten tämä muutos tuskin johtuu ESEF-raportoinnista, varsinkin kun vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätösten liitetietojen esittämisessä ei ole merkittäviä eroja. Eroja löytyi otsikoiden nimistä, mikä voi johtua ESEF-raportointiin vaadittavan tagin yhdistämisestä liitetietoon, mutta liitetietojen sisällä olevat tiedot pysyivät pääosin samana.

Ponsse Oyj:n julkaisemista vuosikertomuksista löytyy lopusta pelkästään tilintarkastuskertomus. Kuitenkin ladattavista ESEF-muotoisista vuosikertomuksista löytyy tilintarkastuskertomuksen lisäksi raportti ESEF-tilinpäätöksen tarkastamisesta. ESEF-tilinpäätökset ja silmin luettavat tilinpäätökset ovat tiedoiltaan muuten samat.

5.2 Terveystalo Oyj

Terveystalo Oyj on Suomen suurin yksityinen terveystalvija tarjoava julkinen osakeyhtiö ja johtava toimija Pohjoismaissa työterveydessä. Yhtiöllä on toimipisteitä Suomessa ja Ruotsissa yhteensä noin 525, minkä lisäksi heillä on ympärivuorokautinen digitaalinen palvelumahdollisuus. Vuonna 2022 Terveystalo Oyj:n liikevaihto oli noin 1,26 miljardia euroa ja sillä oli hieman alle 11 000 työntekijää. (Terveystalo Oyj 2023a.)

5.2.1 Tilinpäätöksien julkaisut

Terveystalo Oyj on listattuna Nasdaq Helsinkiin ja yhtiön julkaisut saa haettua joko Nasdaqista tai yhtiön omilta verkkosivuilta. Terveystalo Oyj ei ole julkaissut vuodelta 2020 vapaaehtoista ESEF-tilinpäätöstä, joten yhtiön tilinpäätösjulkaisuja pystytään analysoimaan muutosten osalta. Yhtiö on julkaissut vuoden 2020 vuosikertomuksen 18.2.2021, vuoden 2021 vuosikertomuksen 12.2.2022, sekä vuoden 2022 vuosikertomuksen 17.2.2023. Yhtiö on julkaissut tiedotteensa siis lähes samana päivänä joka vuosi. ESEF-raportoinnin käyttöönotto ei siis näyttäisi vaikuttaneen julkaisuajankohtaan.

Terveystalo Oyj:n vuoden 2020 vuosikertomuksessa on kolme eri tiedostoa. Nämä ovat vuosikertomus, tilinpäätös ja hallituksen toimintakertomus, sekä vastuullisuusraportti ja kaikki ovat PDF-muotoisia. Seuraavan vuoden vuosikertomuksen julkaisusta on jäänyt pois vastuullisuusraportti, jonka tilalle ovat tulleet PDF-muotoisina selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä palkitsemisraportti. PDF-muotoisten tiedostojen lisäksi ladattavissa on .zip muotoinen ESEF-tilinpäätöspaketti. Nämä tiedostot pysyvät samoina vuoden 2022 vuosikertomuksen julkaisuun.

Terveystalon sivuilta löytyvissä .zip-paketeista löytyy HTML-muotoinen lukuohjelma, missä ei näy tagit, sekä normaalit XML-muotoiset tiedostot tageja ja taksonomiaa varten. Molempien vuosien 2021 ja 2022 paketeissa on samanlaiset tiedostot ja niissä ei näyttäisi olevan mitään erikoista normaaliin ESEF-käyttöön verrattuna. Vuoden 2021 ESEF-tilinpäätöspaketti on kuitenkin nimetty poikkeavasti. Paketin nimi on terveyst-2021-12-31-en tai terveyst-2021-12-31-fi, riippuen minkä kielinen paketti valitaan. Sama paketti löytyy niin Nasdaqista, kuin Terveystalo Oyj:n nettisivuilta. Paketissa on varmennus ja varmennuksessa on vielä mainittu juuri tuo kyseinen nimi, mutta se poikkeaa silti normaalista käytännöstä. Vuoden 2022 ESEF-pakettiin nimi on muutettu tilintarkastajien suositusten mukaisesti yhtiön LEI-tunnukseksi sekä tilinpäätöspäiväksi. Tämän lisäksi ESEF-paketeissa olevat HTML-muotoisissa raporteissa on erinäköinen ulkoasu verrattuna PDF-vuosikertomukseen.

5.2.2 Tilinpäätöksien tiedot

Tilinpäätöksen tietoja analysoitaessa heti ensimmäisessä päälaskelmassa, eli tuloslaskelmassa huomataan eroavaisuuksia vuosien 2020 ja 2021 raportointien välillä. Vuoden 2020 vuosikertomuksessa on esitetty erikseen konsernin tuloslaskelma sekä konsernin laaja tuloslaskelma, kun taas vuoden 2021 tuloslaskelmasta lähtien nämä on yhdistetty yhdeksi konsernin laajaksi tuloslaskelmaksi. Tämä voi olla jo sellainen muutos, mikä voisi johtua ESEF-raportoinnin käyttöönotosta. Tietojen tagaaminen ja esittäminen koneellisesti voi olla helpompaa yhden tuloslaskelman osalta, kun esitetyt tiedot ei itsessään muuttuneet vaan niiden esittäminen vain tiivistyi. Tämä uudistettu malli pysyi voimassa myös vuoden 2022 tilinpäätöksessä.

Tuloslaskelman lisäksi taseessa oli pieniä muutoksia. Lyhytaikaisten velkojen esittämisjärjestystä oli muutettu vuoden 2021 tilinpäätökseen, mutta muuten tase pysyi samanlaisena. Tämä muutos on myös voinut johtua ESEF-raportoinnista, mutta tietojen esittäminen ei ollut paljoa muuttunut ja lyhytaikaiset velat yhteensä oli pysynyt ennallaan. Myöskään konsernin rahavirtalaskelmassa tai laskelmassa oman pääoman muutoksista ei löytynyt mitään merkittäviä muutoksia vuosien 2020 ja 2022 välillä.

Tilinpäätöksiä liitetiedoissa havaittiin muutoksia ESEF-paketin ja PDF-vuosikertomusten välillä, mutta eri vuosien välillä tiedot oli esitetty samalla tavalla. ESEF-paketissa liitetietojen alkuun on lisätty tietolaatikko yhtiötiedoista, mitä ei ole normaalissa vuosikertomuksessa. Tietolaatikossa on yhtiön perustiedot. Muilla yrityksillä ei ole tällaista tietolaatikkoa lisätty ESEF-tilinpäätökseen. Tämän tietolaatikon lisäksi ei muuta eroavaisuutta löydy ESEF-tilinpäätöksen ja normaalin vuosikertomuksen välillä, pois lukien ESEF-varmennukset, jotka löytyvät ESEF-paketin lopusta.

5.3 Finnair Oyj

Finnair Oyj on vuonna 1923 perustettu verkostolentoyhtiö, jonka kotikenttänä toimii Helsinki-Vantaan lentokenttä. Finnair Oyj tarjoaa lentoja Euroopassa, Pohjois-Amerikassa ja Aasiassa. Finnair Oyj teki vuonna 2022 liikevaihtoa 2 356,6 miljoonaa euroa ja työllisti keskimäärin 5 336 henkeä. (Finnair Oyj 2023a.)

5.3.1 Tilinpäätöksiä julkaisut

Finnair Oyj on listattuna Nasdaq Helsingissä, josta yhtiön tilinpäätökset ovat ladattavissa heidän kotisivujensa lisäksi. Finnair Oyj julkaisee tilinpäätöksensä sekä suomeksi, että englanniksi. Vuosien 2020 ja 2021 vuosikertomukset ja tilinpäätökset on ladattu Nasdaqiin samana päivänä, mutta vuoden 2022 vuosikertomus ja ESEF-paketti on ladattu 2 päivää myöhemmin, kuin tilinpäätöstiedote. Julkaisut ovat kuitenkin vuosittain olleet samaan aikaan, vuosikertomuksen julkaisun olleen joko 17.2. tai 18.2. eli ESEF-raportointi ei näyttäisi vaikuttaneen yrityksen vuosittaiseen raportointiaikatauluun.

Vuoden 2020 tilinpäätöksen julkaisu Nasdaqissa koostuu PDF-muotoisista tilinpäätöksestä, palkitsemisraportista ja selvityksestä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Tämän lisäksi Finnair Oyj on julkaissut omilla nettisivuillaan vuoden 2020 neljännestä kvartaalista pidetyn infotilaisuuden esitelmän ja videon tilaisuudesta. Vuoden 2021 tilinpäätökseen aiempien tiedostojen lisäksi tulee .zip -muotoinen ESEF-tilinpäätöspaketti ja muuten julkaisut pysyvät samoina.

Vuoden 2022 tilinpäätöksen julkaisu pysyy Nasdaqin osalta samanlaisena, mutta yhtiö on julkaissut omilla nettisivuillaan ESEF-paketista .zip-muotoisen lisäksi valmiiksi lukuohjelmassa olevan version. Tästä versiosta pystyy lukemaan yhtiön tilinpäätöksen ESEF-paketin konekielisiä merkintöjä hyödyntäen ilman erillistä lukuohjelmaa.

Molempien vuosien ESEF-paketit ovat nimetty tilintarkastajien suosituksen mukaisesti yhtiön LEI-tunnuksella, tilinpäätöspäivällä ja kielitunnuksella. Tämän lisäksi paketeista löytyy normaalit XML-tiedostot sekä HTML-muotoinen silmin luettava versio yhtiön ESEF-tilinpäätöksestä. Molemmista ESEF-paketeista löytyy myös lausunnot ESEF-varmennuksesta.

5.3.2 Tilinpäätöksien tiedot

Finnair Oyj:n tilinpäätöksiä vertaillessa, tuloslaskelmasta löytyy jo eroja vuosien 2020, 2021 ja 2022 välillä. Vuoden 2020 tuloslaskelmaan on laskettu vertailukelpoinen EBITDA, eli käyttökate, ja vertailukelpoinen liiketulos. Näiden jälkeen on ilmoitettu vertailukelpoisesta liiketuloksesta oikaistut erät, minkä jälkeen on päästy liiketulokseen. Vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöksissä vertailukelpoisia tunnuslukuja tai niistä oikaistuja eriä ei ole eritelty, vaan on suoraan siirrytty liiketulokseen. Tämä sama muutos löytyy myös rahavirtalaskelmasta, missä on aiemmin ollut omalla rivillään vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ja vertailukelpoinen EBITDA. Näitä rivejä ei löydy enää vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöksistä. Tämä laskelmien tiivistäminen johtuu kuitenkin laadintaperiaatteiden mukaan tilinpäätöksen selkeyttämisestä, eikä siinä ole mainintaa ESEF-raportointiin liittyen.

Tuloksen ja rahavirtalaskelman tiivistämisen lisäksi päälaskelmista ei löydy merkittäviä eroja. Rahavirtalaskelmassa ja laskelmassa oman pääoman muutoksista löytyy riveissä eroja, jotka johtuvat nollarivien poisjäämisestä tai uusien rivien lisäämisellä, joilla ei ole ollut aiemmilla vuosilla summia. Nämä yksittäisten rivien muutokset ovat myös ainoat muutokset, mitä päälaskelmissa on vuosien 2021 ja 2022 välillä.

Finnair Oyj:n vuosien 2020, 2021 ja 2022 tilinpäätösten liitetietojen välillä ei löydetty merkittäviä eroja. Liitetiedot ovat numeroitu samoin ja samassa järjestyksessä mitä edellisinä vuosina. Muuten tilinpäätöksestä löytyy sisällysluettelon yhteydestä tietoruutu, missä ilmoitetaan, ettei tilinpäätös ole ESEF-säännösten mukainen, vaan ESEF-muotoinen tilinpäätös on ladattavissa Finnair Oyj:n sivuilta. ESEF-muotoisissa paketeissa olevat silmin luettavat versiot ovat kuitenkin muuten yhtenevät tilinpäätösten kanssa. ESEF-paketissa ei vaan ole kyseistä tietoruutua ja siinä on kertomus ESEF-varmennuksesta lopussa.

5.4 Stora Enso Oyj

Stora Enso Oyj on suomalais-ruotsalainen julkinen osakeyhtiö, joka toimittaa pakkaus-, biomateriaali- ja puuteollisuuden tuotteita maailman laajuisesti. Tämän lisäksi Stora Enso Oyj on yksi maailman suurimmista yksityisistä metsänomistajista. Stora Enso Oyj on Suomen mittakaavalla suuri toimija, sillä vuonna 2022 sen liikevaihto oli 11,7 miljardia euroa ja sillä oli noin 21 000 työntekijää. Stora Enso Oyj on listattuna Nasdaq Helsingissä ja Nasdaq Tukholmassa. (Stora Enso Oyj 2023a.)

5.4.1 Tilinpäätöksien julkaisut

Tilinpäätöksensä ja muut tiedotteet Stora Enso Oyj julkaisee omilla nettisivuillaan sekä Nasdaqissa, mistä julkaisut on helppo löytää ja ladata tarkasteltavaksi. ESEF-tilinpäätös löytyy jo vuoden 2020 tilinpäätöksistä eteenpäin, joten Stora Enso Oyj on ollut mukana julkaisemassa vapaaehtoisen ESEF-tilinpäätöstä vuonna 2020. Stora Enso Oyj:n julkaisuista voidaan tarkastella, minkälaisia muutoksia on tullut, vaikka ESEF-raportointi on ollut koko ajan mukana. Tästä saadaan vertailutietoa siihen, minkälaiset muutokset voisivat johtua ESEF-raportoinnin käyttöönotosta ja minkälaiset muutokset ovat siihen liittymätömiä.

Tilinpäätöksien julkaisupäivät ovat 14.2.2023, 10.2.2022, sekä 11.2.2021. Tilinpäätökset ovat julkaistu vuosittain samoihin aikoihin. Stora Enso Oyj:llä on joka vuosi ollut ESEF-raportointi mukana, joten jos muilla yhtiöillä on suuria eroja

julkaisuissa tai jos julkaisut ovat vuosina 2021 ja 2022 selvästi myöhemmin, voi tämä johtua ESEF-raportoinnin käyttöönotosta. Julkaisuista löytyy tilinpäätökset, hallintojärjestelmä, palkitsemisraportti, indeksiraportteja sekä ESEF-muotoinen tilinpäätös kaikki suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi. Tiedostot, joihin tulemme keskittymään enemmän, ovat suomenkielinen tilinpäätös ja suomenkielinen ESEF-tilinpäätös.

Stora Enso Oyj:llä on omilla sivuillaan suurin osa julkaisuista PDF-muotoisina, mutta ESEF-tilinpäätösten julkaisut ovat erilaisia muihin yhtiöihin verrattuna. Vuosien 2020 ja 2022 ESEF-paketit ovat samalla tavalla .zip muotoisia, kuin muillakin, mutta vuoden 2021 paketti avautuu selaimen valmiiseen lukuohjelmaan. Vuoden 2021 ESEF-tilinpäätöstä pääsee siis selaamaan ilman omaa ladattua lukuohjelmaa ja siinä on tagit käytettävissä. Vuoden 2021 tilinpäätöksestä ei kuitenkaan löydy ladattavaa .zip tiedostoa yhtiön kotisivuilta. Vuosien 2020 ja 2022 .zip paketit eroavat toisistaan merkittävästi. Vuoden 2020-ESEF tilinpäätöstä, mikä on ladattavissa Stora Enso Oyj:n sivuilta, ei saatu auki easyESEF:n raporttien lukuohjelmalla. Paketti on muutenkin outo, sillä se sisältää JavaScript-tiedoston, joka näyttäisi olevan tarkoitettu tilinpäätöksen lukemista varten. Tiedosto ei kuitenkaan toiminut, kun sitä yritettiin käyttää. Paketin sisällä on HTML-tiedosto, josta tilinpäätöksen silmin luettavan version saa auki. Vuoden 2022 ESEF-paketti taas sisälsi muiden yhtiöiden pakettien tapaan XML-tiedostoja konelukua varten ja HTML-tiedoston silmin luettavana versiona. Tämä paketti myös toimi, kun se ajettiin sisään easyESEF:n raporttien lukuohjelmaan.

Omien sivujen julkaisuun poiketen Stora Enso Oyj on julkaissut Nasdaqissa kaikista vuosista ladattavat .zip tiedostot, jotka toimivat normaalisti lukuohjelmalla ja niistä löytyivät samanlaiset tiedostot, kuin muiltakin yhtiöiltä. Nämä paketit on myös nimetty tilintarkastajien suosittelman käytännön mukaisesti yhtiön LEI-tunnuksella ja tilinpäätöspäivällä. Nimessä on kuitenkin näiden lisäksi kielitunnus, sillä paketit on mahdollista ladata suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi.

5.4.2 Tilinpäätöksien tiedot

Tilinpäätöstietojen vertailussa pitää ottaa huomioon se, että Stora Enso Oyj teki myös vuonna 2020 ESEF-muotoisen tilinpäätöksen. Paketissa olevan HTML-tiedoston silmin luettavasta versiosta, ei kuitenkaan löydy ESEF-varmennuksesta kertomusta. Tämä kertomus kuitenkin löytyy vuosien 2021 ja 2022 ESEF-tilinpäätöksistä. Vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätöksissä on tagit vain päälaskelmissa ja liitetietojen tagaukset tulevat mukaan vasta vuoden 2022 tilinpäätökseen.

Vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten päälaskelmat olivat samalla tavalla esitelty. Ainoat erot löytyivät muutamista kohdista, joissa vuonna 2019 on ollut summia, mutta vuoden 2020 summat ovat olleet nollat. Nämä kohdat ovat jääneet pois vuoden 2021 tilinpäätöksestä, joten on todennäköisempää muutosten johtuneen tyhjien rivien pois jättämisestä, kuin ESEF-raportoinnista.

Näiden vuosien välillä ei myöskään löydy merkittäviä eroja liitetiedoista, mikä on odotettavissa, sillä kumpanakaan vuonna liitetietoja ei tagattu.

Vuoden 2022 tilinpäätökseen ei myöskään tullut paljoa eroja edelliseen verrattuna. Päälaskelmat oli esitetty pääsääntöisesti samalla tavalla, riviotsikoiden muuttuessa hieman ja myytävänä olevien omaisuuserien rivin tullessa uutena. Liitetiedot olivat myös esitetty aiempien vuosien mukaan sisältäen vain pieniä eroja. Erona oli uusi liitetieto 33. raportointikauden päättymisen jälkeiset tapahtumat, mitä ei ollut aiempina vuosina esitetty. Näiden lisäksi vuosittaiset PDF-tilinpäätökset ja ESEF-paketeissa olevat HTML-tiedostot täsmäsivät toisiinsa, niin kun kuuluukin. Ainoat erot olivat PDF-tiedostoissa oleva maininta siitä, että kyseinen tiedosto ei ole ESEF-tilinpäätös ja ESEF-paketeissa mukana olevat ESEF-varmennukset. Stora Enso Oyj:n tilinpäätöksistä ei siis löytynyt tilinpäätöksen tiedoista tai esitystavoista mitään merkittävää eroa, joka johtuisi ESEF-raportoinnista.

5.5 Analysoinnin yhteenveto

Tilinpäätösten ja niiden julkaisujen analysointia helpottamiseksi oli määritelty tarkasteltavia kysymyksiä eri aiheista. Kaikkiin näihin kysymyksiin saatiin vastaukset jokaisen yhtiön osalta ja tulosten pohjalta pystytään tekemään johtopäätöksiä ESEF-raportoinnista.

ESEF-raportit julkaistaan .zip muotoisina paketteina, jotka nimetään tilintarkastajien suosittelun mukaan julkaisevan yhtiön LEI-tunnuksella, tilinpäätöspäivällä ja kielikoodilla, jos julkaisut ovat usealla kielellä. Julkaisut löytyvät yhtiöiden omilta kotisivuilta sekä pörssistä, jossa yhtiön osakkeet ovat liikkeelle laskettu. Julkaistut paketit sisältävät HTML-muotoisen silmin luettavan version ESEF-paketista, mistä löytyy pääsääntöisesti samat tiedot, mitä virallisesta tilinpäätöksestä. Silmin luettavan version lisäksi paketeissa on taksonomia ja käytetyt tagit XML-tiedostoina, jotka saadaan auki ESEF-raportointien lukemiseen valmistelluilla ohjelmilla.

Poikkeuksena normaaliin käytäntöön, Stora Enso Oyj oli julkaissut vuoden 2021 ESEF-paketin ja Finnair Oyj vuoden 2022 ESEF-paketin nettisivuillaan valmiiksi luettavassa muodossa, joka mahdollisti ESEF-muotoisen tilinpäätöksen tarkastelun ilman omaa lukuohjelmaa. Nämä olivat kuitenkin ainoat versiot kyseisten yhtiöiden ESEF-paketeista, josta sai tiedot ilman erillistä ohjelmaa. Kaikkien muiden pakettien lukemiseen tarvittiin erillinen, joko ilmainen tai maksullinen, ESEF-raportin lukuohjelma.

Kaikista pakollisista ESEF-paketeista löytyi ESEF-varmennuksesta kertomus. Tämä kertomus oli yleisluonteinen ja se oli tehty ISAE 3000-standardin mukaisesti. Varmennus oli lisätty tilinpäätöksen loppuun mahdollisen tilintarkastuskertomuksen jälkeen. ESEF-varmennuskertomus ei kuitenkaan ole tilintarkastuskertomus eikä kelpaa yksinään sellaiseksi. Tätä kertomusta ei kuitenkaan löytynyt Stora Enso Oyj:n vapaaehtoisesta vuoden 2020 ESEF-paketista.

Tilinpäätöksiä ja niiden julkaisuja tarkastellessa suurin yhtenäinen huomattu ero on ollut ESEF-paketin julkaisu uutena tiedostona. Paketin mukaan tulon lisäksi

tutkimuksessa ei löydetty merkittäviä yhdistäviä muutoksia muuhun tilinpäätöksen raportointiin. Raporttien lisääntymisellä ei näyttänyt myöskään olevan vaikutusta yhtiöiden raportointiaikatauluihin, sillä tilinpäätökset ja vuosikertomukset olivat julkaistu vuosittain samoihin aikoihin, mitä ennen ESEF-raportointia.

Yhtiöillä oli pienempiä muutoksia omiin raportteihinsa, kuten sanamuotojen ja rivien järjestysten muutoksia, joita voidaan pitää ESEF-raportoinnista johtuvina, joita tuli jokaiselle yritykselle. Nämä eivät kuitenkaan olleet merkittäviä muutoksia ja eivät vaikuttaneet oleellisesti tilinpäätösten lukemiseen. Terveystalo Oyj oli lisännyt perustiedoista tietolaatikon liitetietojen alkuun, joka johtui varmasti ESEF-raportoinnista sekä muutti erotetut konsernin laajan tuloslaskelman ja konsernin tuloslaskelman yhdeksi konsernin laajaksi tuloslaskelmaksi, mikä saattoi johtua ESEF-raportoinnista. Finnair Oyj oli kuitenkin pitänyt konsernin tuloslaskelman ja konsernin laajan tuloslaskelman erillään, joten ESEF-raportointi ei ollut pakottanut Terveystalo Oyj:tä tähän muutokseen. Näiden muutosten lisäksi Ponsse Oyj oli päivittänyt liitetietojen numerointia vuoden 2021 tilinpäätöksestä eteenpäin, mikä taas ei liity ESEF-raportointiin, vaikka se oli näkyvä muutos yhtiön tilinpäätöksessä.

Näiden erojen lisäksi yhtiöillä oli muutoksia muissakin kohdissa, muun muassa liitetiedoissa. Näistä oli kuitenkin kirjoitettu erilliset selvitykset laatimisperiaatteisiin, sillä muutokset ovat johtuneet IFRS-standardien päivityksistä ja käyttöön-otoista. IFRS-standardien päivitys vaikuttaa myös ESEF-raportoinnin tekemiseen, mutta näitä muutoksia ei voida huomioida ESEF-raportoinnista johtuvina muutoksina, sillä ne olisivat tapahtuneet ilman ESEF-raportointiakin.

6 Pohdinta

Opinnäytetyön tekeminen oli kokemuksena hyvin erilainen, mihin olen aiemmin tottunut. Työ oli selvästi laajempi, mitä mikään aiemmin opinnoissa tai työelämässä vastaan tullut tehtävä. Kuitenkin kokonaisuudessaan olen opinnäytetyöprosessiini tyytyväinen, vaikka sen aloittamiseen menikin aikaa. Prosessin aikana sain paljon lisätietoa ESEF-raportoinnista ja uskon oppineeni paljon aiheesta ja löytäneeni uusia ideoita ja tapoja tehdä, mitkä voin viedä omaan työelämäni.

Tutkimuksen tuloksien vertaaminen aiemmin käsiteltyjen tutkimusten tuloksiin on hankalaa. Aiemmat tutkimukset on tehty ennen ESEF-raportoinnin käyttöönottoa, jolloin tiedot ja lähtökohdat ovat olleet erilaiset. Aiemmissa tutkimuksissa kaikissa oli tietona, että ESEF-raportointi alkaisi jo vuoden 2020 tilinpäätöksistä, mutta vuoden 2021 aikana tullut lykkääminen muutti tätä tietoa. Aiemmissä tutkimuksissa kuitenkin todettiin, että sähköinen tietomuoto helpottaisi ja standardoisi raporttien jakamista ja analyysia, mikä näkyy myös omassa tutkimuksessani. Sähköisen raportoinnin onnistuessa, se helpottaa tiedon käyttämistä, jakamista ja vertaamista.

6.1 Tutkimuksen onnistumisen ja oman työskentelyn arviointi

Tutkimus onnistui mielestäni hyvin. Tutkimuksessa ei tullut esiin paljoa haasteita, sillä kaikki tarvittavat tiedot olivat julkisia ja helposti saatavilla. Tutkimuksen tekemiseen vaikutti kuitenkin se, että noin 60 yhtiötä oli tehnyt vapaaehtoisesta ESEF-tilinpäätöksen jo vuodelta 2020 ja yhden sellaisen yhtiön valitsinkin tutkimuksen kohteeksi.

Tutkimuksessa analysoitiin vain neljän yhtiön tilinpäätöksiä ja niiden julkaisuja, mikä on määrällisesti vähän. Analysoitavien kohteiden määrä vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen. Yhtiöitä yritettiin kuitenkin valita sen mukaan, että he olisivat toimineet pidempään ja tottuneet raportointiin sekä olisivat suuremman luokan yhtiöitä, joilla on kansainvälistäkin toimintaa, jotta taloushallinnon

toiminta olisi mahdollisimman luotettavaa. Kuitenkin näiden isojen yhtiöiden julkaisuista ja tilinpäätöksistä tehtiin paljon samoja havaintoja sekä taloushallinnon raportointi on tarkasti määrättyä ja valvottua, joten riski sille, että yhtiöiden toiminta ei kuvastaisi mitenkään yleistä käytäntöä, on pieni.

6.2 Tutkimuksen luotettavuuden ja eettisyyden arviointi

Tutkimuksen luotettavuuden arviointi on tärkeä osa tutkimuksen, kuten opinnäytetyön, toteuttamista. Tutkimuksen luotettavuutta kutsutaan myös validiteetiksi. Validiteetti kertoo siitä, vastaavatko tulokset todellisuutta sekä ovatko ne oikeita ja yleistettäviä. Lisäksi validiteetissa katsotaan, miten aiheen käsitteiden yhdistäminen tutkimuksen kohteeseen on toteutettu. Validiteetin arvioimisessa käsitellään, miten tutkimusote ja tutkimuksessa käytetyt menetelmät sopivat tutkittavaan aiheeseen. Keskeisintä on selvittää, minkälaista tutkimusstrategiaa tulee käyttää ja minkälaisia menetelmiä valitaan. (Hyväri & Vuokila-Oikkonen 2020.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuuden arvioimisessa keskitytään kolmeen pääkohtaan: tutkimusaineiston kerääminen, aineiston analysointi ja raportointi. Näitä kolmea kohtaa tarkastellaan neljän eri kriteerin avulla: totuus, sovellettavuus, pysyvyys ja neutraalisuus. Näiden lisäksi käytetyt menetelmät voivat sisältää omia tarkempia kriteerejä. (Hyväri & Vuokila-Oikkonen 2020.)

Omassa opinnäytetyössäni tutkimusaineisto täyttää kriteerit, sillä se on julkisten osakeyhtiöiden julkaisemia tilintarkastettuja ja ESEF-varmennuttuja tilinpäätöksiä, jotka kertovat faktatietoa heidän kyseisen tilikautensa tapahtumista. Tämä tieto on myös keskeinen osa tutkittavaa asiaa, joten se soveltuu tutkimukseen. Suurin ongelma tutkimuksen validiudessa on yhtiöiden määrä. Suuremmalla määrällä tutkittavia yrityksiä olisi päästy vielä luotettavampiin tutkimustuloksiin. Yhtiöitä oli kuitenkin sen verran ja tulokset eri yhtiöiltä olivat niin samoja, että tutkimustuloksiin voidaan mielestäni luottaa.

Tutkimuksen tekemistä varten on annettu yleisiä eettisiä ohjeita, joita pitää noudattaa. Ohjeet antavat viitekehyksen hyvälle tieteelliselle käytännölle. Nämä ohjeet liittyvät lähteisiin viittaamiseen, työn vaiheiden raportointiin ja tutkimuksen

tekemiseen. (TENK 2023, 3) Eettisten ohjeiden noudattamisen varmistamiseksi opinnäytetyö tarkastetaan ja esimerkiksi plagiointia estetään plagioinnintarkistusohjelmalla, jonka läpi tämäkin opinnäytetyö menee. Näiden yleisten eettisten ohjeiden lisäksi, en näe opinnäytetyössäni mitään muita eettisiä ongelmia. Mielestäni olen tehnyt tutkimukseni hyvän tieteellisen käytännön mukaan.

6.3 Jatkotutkimusaiheet

ESEF-raportointi on hyvin uusi aihe ja sen tutkimusmahdollisuudet ovat mielestäni laajat. ESEF-raportointiin liittyviä tutkimuksia on tehty paljon ennen käyttöönottoa, mutta käyttöönoton jälkeisiä tutkimuksia ei ole vielä paljoa. Oman työni aiheeseen liittyen voisi tutkia ESEF-raportoinnin käyttöönoton vaikutusta tilintarkastajien työhön. Samalla toisena aiheena voisi olla sähköisten tilinpäätösten käyttäminen tilintarkastuksessa. Saataisiinko joitain tarkastusprosesseja automatisoitua tai jos on saatu, niin miten siinä on onnistuttu. Nämä molemmat aiheet ovat mielenkiintoisia ja olisivat tilintarkastuksen puolella hyödyllisiä. Yksi mitä olen itse miettinyt, on se, miten ESEF-raportointi näkyisi vielä muutama vuoden päästä. Tein oman tutkimukseni, kun kahden vuoden tilinpäätökset oli vaadittu ESEF-muodossa ja ESEF-varmennukset oli tehty yleisen ohjeen mukaan. Jatkotutkimuksen pystyisi tekemään lähes samoilla tutkimuskysymyksillä esimerkiksi viiden vuoden päästä, kun ESEF-raportointi on kerennyt standardoitua ja varmennukseen on saatu asetukset tarkennettua.

ESEF-raportointi on kuitenkin taloushallinnon digitalisaation myötä tullut jäädäkseen, joten se tulee mielestäni olemaan tärkeä osa kirjanpitäjien ja taloushallinnon ammattilaisten tulevaisuuta. Sitä ei vielä tiedetä, miten ESEF-raportoinnissa käytettyä teknologiaa tullaan käyttämään muuallakin, kuin tilinpäätösten raportoinnissa, joten mielestäni siihen kannattaa perehtyä. En ihmettelisi, jos tulevaisuudessa ESEF-raportointi tulisi laajemminkin taloushallinnon opetuksessa esille.

Lähteet

- Arvopaperimarkkinalaki 746/2012
- Aspholm, I. 2021. ESEF testissä – tilintarkastajien kokemuksia ESEF-tilinpäätöksistä. <https://tilintarkastajat.fi/uutiset/esef-testissa/>. 15.10.2023.
- Bray, T., Paoli, J., Sperberg-McQueen, C., Maler, E. & Yergeau, F. 2008. Extensible Markup Language (XML) 1.0 (Fifth Edition). World Wide Web Consortium. <https://www.w3.org/TR/2008/REC-xml-20081126/>. 3.10.2023.
- ESMA. 2023. ESMA Postpones to 2024 the annual IFRS amendment of the ESEF. <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-postpones-2024-annual-ifs-amendment-esef> 6.10.2023.
- Finanssialan Keskusliitto. 2011. Finvoice soveltamisohje versio 1.3. https://file.finanssiala.fi/finvoice/FINVOICE_1_3_soveltamisohje_23052011.pdf. 6.10.2023.
- Finanssivalvonta. 2023. ESEF – European Single Electronic Format – Eurooppalainen yhtenäinen sähköinen raportointimuoto listayhtiöille 2021(*) tilinpäätöksistä alkaen. https://www.finanssivalvonta.fi/finanssisektorin-toimijalle/paaomamarkkinat/liikkeeseenlaskijat-ja-sijoittajat/esef_xbrl/. 1.10.2023.
- Finanssivalvonta. 2020. Finanssivalvonta ei ryhdy valvontatoimenpiteisiin ESEF-tilinpäätöksen julkistamisvaatimuksen noudattamatta jättämisestä vuonna 2021. <https://urly.fi/3ely>. 2.10.2023.
- Finanssivalvonta. 2021. Liikkeellelaskijan tiedonantovelvollisuus. <https://www.finanssivalvonta.fi/finanssisektorin-toimijalle/paaomamarkkinat/liikkeeseenlaskijat-ja-sijoittajat/tiedonantovelvollisuus/>. 6.10.2023.
- Finnair Oyj. 2023. Suomalaisten portti maailmalle. <https://company.finnair.com/fi/finnair-yrityksena> 31.10.2023.
- Finnair Oyj. 2023. Taloudellinen tieto 2022. <https://investors.finnair.com/~media/Files/F/Finnair-IR-V2/documents/fi/reports-and-presentation/2023/taloudellinen-tieto-2022.pdf> 1.11.2023.
- Finnair Oyj. 2022. Taloudellinen tieto 2021. <https://investors.finnair.com/~media/Files/F/Finnair-IR-V2/documents/fi/reports-and-presentation/2022/taloudellinen-tieto-2021.pdf> 1.11.2023.
- Finnair Oyj. 2021. Taloudellinen tieto 2020. <https://investors.finnair.com/~media/Files/F/Finnair-IR-V2/documents/fi/reports-and-presentation/2021/taloudellinen-tieto-2020.pdf> 1.11.2023.
- Huusko, P. Lehtikoinen T. 2018. XBRL-muotoisen tiedon hyödyntäminen tilintarkastuksessa. Karelia-ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://www.theseus.fi/handle/10024/158808>. 17.9.2023.
- Hyväri, S. Vuokila-Oikkonen, P. 2020. Tutkimus- ja kehittämistyön luotettavuus. LibGuides. <https://libguides.diak.fi/c.php?g=670543&p=4760642> 4.11.2023.
- IFRS Foundation. 2023. How we set IFRS Standards. <https://www.ifrs.org/about-us/how-we-set-ifrs-standards/>. 14.10.2023.
- Jyväskylän yliopisto. 2015. Menetelmäpolku. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku>. 23.9.2023.

- Karhu Helsinki. 2020. ESEF- ja XBRL-vaatimukset tulevat – eurooppalaisten yritysten sähköisen raportoinnin vaatimukset muuttuvat. <https://www.karhuhelsinki.fi/blogi/esef-ja-xbrl-vaatimukset-tulevat-eurooppalaisten-yritysten-sahkoisen-raportoinnin-vaatimukset/>. 4.10.2023.
- Kielitoimiston sanakirja. 2023. tagi. <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/tagi> 30.10.2023.
- KPMG. 2020. IFRS-käytännön käsikirja. Helsinki: Edita Publishing Oy
- Kuhanen, M. 2023. Huomioita Vuoden 2022 ESEF-raportoinnista. KPMG. <https://kpmg.com/fi/fi/home/Pinnalla/2023/04/huomioita-vuoden-2022-esef-raportoinnista.html> 30.10.2023.
- Ponsse Oyj. 2023. Yleistä Ponssesta. <https://www.ponsse.com/fi/yhtiio/ponsse#/>. 23.10.2023.
- Ponsse Oyj. 2023. Vuosikertomus 2022. <https://mb.cision.com/Public/18192/3734559/af5f5c2a993bc226.pdf> 24.10.2023
- Ponsse Oyj. 2022. Vuosikertomus 2021. <https://mb.cision.com/Public/18192/3525784/8785cc9d25d78af9.pdf> 24.10.2023.
- Ponsse Oyj. 2021 Vuosikertomus 2020. <https://mb.cision.com/Public/18192/3310663/a3ce4259658f21d4.pdf> 24.10.2023
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>. 23.9.2023
- Stora Enso Oyj. 2023. Kotisivut. <https://www.storaenso.com/fi-fi> 21.10.2023.
- Stora Enso Oyj. 2023. Tilinpäätös ja toimintakertomus 1.1.–31.12.2022. https://www.storaenso.com/-/media/documents/download-center/documents/annual-reports/2022/storaenso_tilinpaaotos_2022.pdf. 25.10.2023.
- Stora Enso Oyj. 2022. Tilinpäätös ja toimintakertomus 1.1.–31.12.2021. https://www.storaenso.com/-/media/documents/download-center/documents/annual-reports/2021/storaenso_tilinpaaotos_2021.pdf 25.10.2023.
- Stora Enso Oyj. 2021. Tilinpäätös ja toimintakertomus 1.1. –31.12.2020. https://www.storaenso.com/-/media/documents/download-center/documents/annual-reports/2020/storaenso_tilinpaaotos_2020.pdf
- Suomen Tilintarkastajat. 2023. IFRS-standardit. <https://tilintarkastajat.fi/tietoa-meista/edunvalvonta-ja-vaikuttaminen/ifrs-standardit/>. 8.10.2023.
- Suomen Tilintarkastajat. 2022. Listayhtiö! Onko ESEF-tilinpäätöksesi varmennettu <https://tilintarkastajat.fi/uutiset/listayhtio-onko-esef-tilinpaaotosesi-varmennettu/>. 10.10.2023
- Suomen Tilintarkastajat. 2020. LISTAYHTIÖN ESEF- TILINPÄÄTÖKSEN VARMENNÄMINEN. https://tilintarkastajat.fi/wp-content/uploads/2020/06/listayhtin-esef-tilinptksen-varmentaminen-st-suositus-2_2020.pdf 30.10.2023.
- Terveystalo Oyj. 2023. Tervetuloa Sijoittajat-sivulle. <https://www.terveystalo.com/fi/yhtio/sijoittajat>. 26.10.2023.
- Terveystalo Oyj. 2023. Raportit ja esitykset. <https://www.terveystalo.com/fi/yhtiio/sijoittajat/raportit-ja-esitykset> 26.10.2023
- Terveystalo Oyj. 2023. Vuosikertomus 2022. https://www.terveystalo.com/globalassets/yhtio/sijoittajat/tiedostot/vuosikertomus-2022/terveystalo_vuosikertomus_2022.pdf 28.10.2023.

- Terveystalo Oyj. 2022. Vuosikertomus 2021. https://www.terveystalo.com/globalassets/yhtio/sijoittajat/vuosikertomus21/terveystalo_vuosikertomus_2021.pdf 28.10.2023.
- Terveystalo Oyj 2021. Vuosikertomus 2020. https://www.terveystalo.com/globalassets/yhtio/sijoittajat/tiedostot/raportit/2020/terveystalo_vuosikertomus_2020-1.pdf 28.10.2023.
- Toikkanen, A. 2020. ESEF-raportin taksonomiakohtaiset vaatimukset. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://www.theseus.fi/handle/10024/336987>. 17.9.2023
- Tuominen, J. 2019. XBRL-raportointi Talouden raportoinnin tulevaisuus. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Liiketalouden koulutusohjelma. Opinnäytetyö. <https://www.theseus.fi/handle/10024/171210>. 17.9.2023
- TENK. 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2023. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf 4.11.2023.
- U.S. Securities and Exchange Commission, SEC. 2023. Inline XBRL. <https://www.sec.gov/structureddata/osd-inline-xbrl.html> 4.10.2023.
- W3schools. 2023. Introduction to XML. https://www.w3schools.com/xml/xml_what_is.asp 3.10.2023.
- W3schools. 2023. HTML Versus XHTML. https://www.w3schools.com/html/html_xhtml.asp. 10.10.2023.
- XBRL Suomi. 2023. <https://fi.xbrl.org/> 6.10.2023
- XBRL Europe. 2022. ESEF / iXBRL Tools (Software and Services). https://www.xbrleurope.org/?page_id=1243 23.10.2023.